"Învierea din moarte a spiritului românesc, sub semnul credinței și iubirii creștine, este marea urgență a acestor vremi [...] Poporul român este chemat să se redescopere ca **popor creștin***; creștin în fond, el trebuie să redevină creștin și în fapt, să trăiască în mod conștient creștinește [...] Aceasta – iar nu simpla «muncă» materială, cum se strigă adeseori – este adevăratul imperativ al ceasului de față. Tot de muncă este vorba și aici, dar de o muncă mult mai subtilă și anevoioasă, de o muncă* **înlăuntrul** *nostru, în «mina» sufletelor noastre. Pe aceasta să o facem și nici pe cealaltă să n-o uităm!".*

Pr. Gh. Calciu

credința
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

ANUL VIII
Nr. 4/88
Aprilie
1998
16 pag. - 3000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulație în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANȚA, ELVEȚIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

NOU cuvânt către tineri al Părintelui CALCIU

După opt ani, Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa, marele luptător anticomunist de ieri și principalul lider spiritual al diasporei românești de azi, s-a aflat din nou în țară, pentru numai cinci zile. În februarie '90, pe fondul primei mineriade, fusese primit cu un acces de "mânie proletară", președintele de atunci, tovarășul Ion Iliescu, pretându-se să gireze la televiziune zvonurile colportate diversionist pe seama incomodului exilat. În martie '98, președintele în funcțiune, domnul Emil Constantinescu, l-a primit cu reverență, ca pe un simbol viu al conștiinței și demnității românești. Pălăria (scoasă) a biruit basca (trasă pe urechi)...

Președinte de onoare al *Romfest*-ului (festival bienal al "românilor de pretutindeni", organizat în exil, începând din anul 1988), Părintele Gh. Calciu a venit, între altele, și pentru a pregăti prima ediție a *Romfest*-ului desfășurată în România (București, 17-20 septembrie 1998). Dacă precedenta ediție a *Romfest*-ului (de la Princeton) a stat sub semnul *împăcării dintre cele două Biserici românești surori, cea ortodoxă și cea greco-catolică*, ediția din acest an trebuie să poarte mesajul *împăcării vechiului exil cu Biserica Ortodoxă din țară*, unic temei posibil, dincolo de toate conjuncturile, al unei reale reunificări moral-spirituale a românilor dinlăuntrul și din afara țării. Aceasta este adevărata semnificație a întâlnirii pe care Părintele a avut-o cu Prea Fericitul Teoctist (dar și cu alți ierarhi de seamă, ca de pildă Î.P.S. Nicolae Corneanu), alături de care a și slujit, pe 22 martie, în Dealul Patriarhiei. Celor porniți, într-o frondă orbească, împotriva B.O.R., le sugerăm să mediteze la această atitudine a unui om care a făcut 21 de închisoare sub comuniști, care cunoaște ca nimeni altul și virtuțile și slăbiciunile instituției bisericești, dar care nu poate uita că vremurile s-au schimbat, că iertarea (care nu se confundă nicidecum cu uitarea iresponsabilă!) este principala dimensiune a unei atitudini creștine în fața lumii, că, în fine, Ortodoxia de două ori milenară este o valoare nenegociabilă, a cărei maiestate mistică depășește trecătoarele noastre nedesăvârșiri omenești.

Căldura și interesul cu care Părintele Calciu a fost primit, mai ales de către *tineri*, dovedește că mesajul său corespunde celor mai pure așteptări ale sufletului românesc. Lor le adresează acest *al optulea cuvânt* (pentru celelalte, a se vedea Pr. Gh. Calciu, *Șapte cuvinte către tineri*, Anastasia, București, 1996), străbătut de lumina Învierii. Îl reproducem integral în fruntea acestui număr din ajunul Sfintelor Paști. *(R. C.)*

În ziua întâi a săptămânii, Maria Magdalena a venit la mormânt dis-de-dimineață, fiind încă întuneric și a văzut piatra răsturnată de pe mormânt. Deci a alergat și a venit la Simon-Petru și la celălalt ucenic pe care îl iubea Iisus și le-a spus: "Au luat pe Domnul din mormânt și nu știu unde L-au pus". Deci a ieșit Petru și celălalt ucenic și veneau la mormânt. Și alergau amândoi, dar celălalt ucenic, alergând înainte mai repede decât Petru, a sosit cel dintâi la mormânt. Și, aplecându-se, a văzut giulgiurile puse jos, dar n-a intrat. A sosit și Simon-Petru, urmând după el, și a intrat în mormânt și a văzut giulgiurile jos, iar marama care fusese pusă pe capul Lui nu era împreună cu giulgiurile, ci înfășurată la o parte, într-un loc. Atunci a intrat și celălalt ucenic, care sosise întâi la mormânt, și a văzut și a crezut, căci încă nu știau Scriptura, că Iisus trebuia să învieze din morți. Și s-au dus ucenicii iarăși la ai lor.

Iar Maria ședea afară lângă mormânt și plângea. Și pe când plângea, s-a aplecat spre mormânt. Și a văzut doi îngeri în veșminte albe șezând, unul la cap și altul la picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus. Și aceia i-au zis: "Femeie, de ce plângi? Pe cine cauți?". Ea le-a zis: "Pentru că au luat pe Domnul meu și nu știu unde L-au pus". Zicând acestea, ea s-a întors înapoi și a văzut pe Iisus stând, dar nu știa că este Iisus. Zis-a ei Iisus: "Femeie, de ce plângi? Pe cine cauți?". Ea, crezând că este grădinarul, I-a zis: "Doamne, dacă L-ai luat Tu, spune-mi unde L-ai pus și eu Îl voi ridica". Iisus i-a zis: "Maria!". Întorcându-se, aceea I-a zis pe evreiește: "Rabuni!" (adică: Învățătorule). Iisus i-a zis: "Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu. Mergi la frații Mei și le spune că Mă sui la Tatăl Meu și la Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu și la Dumnezeul vostru". Și a venit Maria Magdalena, vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul și cele ce i-a spus ei (In. 20, 1-8).

Oare ce cuvânt nou le mai poate spune cineva tinerilor mei prieteni? Au trecut de atunci ani îndelungați. O nouă generație s-a ridicat, călită de o experiență unică și, poate, atinsă de un nou scepticism, născut din contactul cu lumea rătăcită de la dreapta credință a Occidentului. Poate astăzi, mai mult decât atunci când am rostit cele *Șapte Cuvinte către Tineri*, sufletul tinerilor de azi, pe care îi consider prietenii mei, ca și atunci (căci tot în numele lui Iisus Hristos vorbesc), este mai lovit de maladii psihice, pe care o propagandă perfidă le aduce din Occident, sub masca unei democrații deșuchiate, adeseori luând înfățișarea creștinismului, așa cum satana se îmbracă în lumină de înger pentru a înșela pe cât mai mulți.

Atunci erai oprimat prin forță, ceea ce crea în tine o rezistență naturală față de un sistem de gândire materialist, cu aspect mistic. Nu credeai, tinere, în nimic din ce ți se spunea pe atunci, pentru că, așa cum știi, sub forma adevărurilor relative, pe care stăpânii vremii le proclamau ca adevăruri absolute, se ascundea o minciună totală și totalitară. Atunci glasul preotului ajungea la tine prin predica rostită cu prețul libertății și chiar al vieții, iar adevărul lui Hristos îți consola sufletul rănit de violența limbajului politic și de teroarea fizică. Atunci ți se vorbea de internaționalismul comunist și de existența exclusiv materială, prin care se căuta uciderea iubirii universale a Mântuitorului; atunci ți se spunea că ești o simplă piesă, fără libertate, în mecanismul social și politic, că numai integrarea în necesitate îți aduce libertatea. Hristos însă te chema la o libertate mai mare, de cu totul alt ordin, atunci când îți spunea: "*Sfințește-i pe dânșii întru adevărul Tău; Cuvântul Tău este adevărul*" (*In.* 17, 17); sau, în altă parte: "*Veți cunoaște Adevărul și Adevărul vă va face liberi*" (*In.* 8, 32).

(continuare în pag. 2)

HRISTOS A ÎNVIAT! ADEVĂRAT A ÎNVIAT!

NOU cuvânt către tineri al Părintelui CALCIU

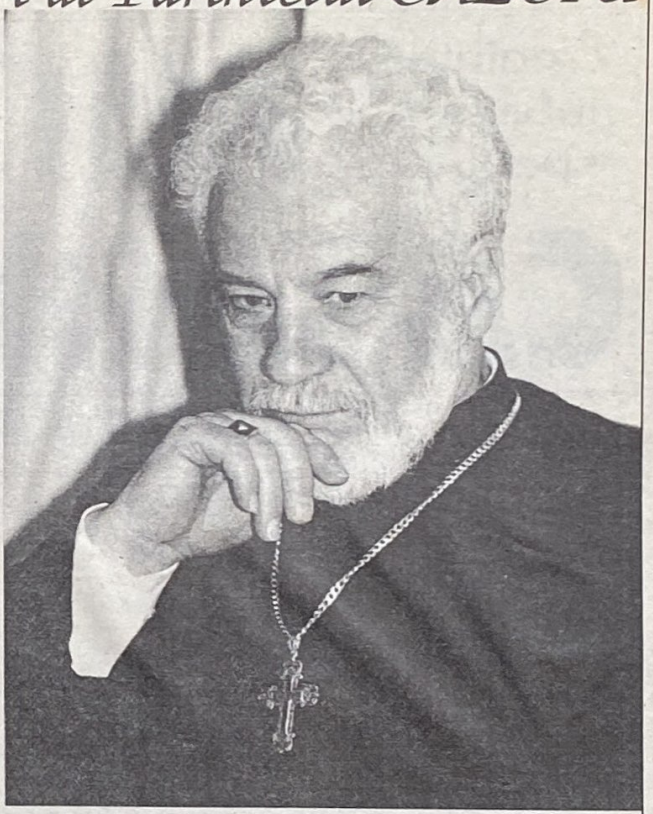

(urmare din pag. 1)

Nu este aşa, prietenul meu, că atunci Adevărul creştin ţi se părea limpede şi uşor de înţeles? Oare acum, în plasa de minciuni care te cuprinde din toate părţile, mai poţi distinge la fel de lesne adevărul de minciună? Sub năvala "evanghelizării" de tip protestant şi american, în care adevărurile parţiale ale creştinismului îţi sunt predicate pe fondul satanic al rockului şi în forma teatralizării de cartier, cu răcnete şi lacrimi false, cu minuni şi vindecări care plouă peste capul tău buimăcit, cum mai poţi găsi pe Hristos Cel adevărat în inima ta? Ieri, sub teroarea ateismului comunist, puteai să-ţi împodobeşti sufletul cu trupul Domnului, uns cu miresme, aşa cum îl puseseră în mormânt Iosif şi Nicodim. Astăzi, sedus de ritmul infernal al tobelor şi de vuietul cu ritm sălbatic al "propovăduirii" sectante, nu-L mai găseşti pe Dumnezeu şi stai, ca Maria Magdalena, plângând în faţa mormântului gol al sufletului Tău.

Cine ţi L-a furat pe Dumnezeu? Care grădinar L-a ascuns de tine, ca să fii acum singur şi să plângi?

Întoarce-te la adevărul simplu al credinţei şi la textul învierii lui Hristos! Aleargă ca Petru şi Ioan spre mormântul Domnului, apleacă-te, intră şi vei vedea şi vei crede, cunoscând Scriptura, că Iisus trebuia să învieze din morţi!

Poate că ieri, când comunismul căuta să smulgă orice credinţă din inima ta şi să facă din tine un simplu şurub în angrenajul maşinii sociale, tu, dintr-un spirit de revoltă tinerească, Îl aveai mai mult pe Hristos în sufletul tău decât Îl ai astăzi. Azi eşti atacat din toate părţile, cu zgomot ritmic de tobe, de toate organizaţiile anticreştine, care vor să facă din popoare un fel de amestec informe, uşor de condus acolo unde vor ei, aşa cum se întâmplă cu lumea politică, unde câţiva indivizi sunt unşi în taină şi puşi să conducă, de pe poziţii internaţionale, toate popoarele: ei decid ce neam are dreptul să nască prunci sau să moară prin nenaşteri; ei se substituie lui Dumnezeu şi trasează destinul naţiunilor după placul sau interesul lor. Cine nu se supune, să piară!...

Acest totalitarism se exprimă tot mai mult şi în viaţa Bisericii, prin organizaţii internaţionale ecumenice de tip masonic, care impun o nouă religie, o nouă liturghie, fără nici o sacralitate, fără taine şi fără ritual, ca într-o piesă modernă. Teatrele aşa-zis religioase, pe care le vedeţi înţghebate prin pieţele publice de tinerii veniţi din Occident, reprezintă desacralizarea creştinismului şi a liturghiei, desacralizare la care, din nefericire, preoţi şi ierarhi ortodocşi se pretează, aşa cum este cazul broşurii *Reconcilierea, dar al lui Dumnezeu şi început de viaţă nouă*, editată la Iaşi, în 1995, printre editori găsindu-se şi un preot ortodox (desigur, nu fără aprobarea ierarhului său). Această lucrare, în porţiunea ei liturgică, este un atentat la sfinţenia liturghiei ortodoxe şi o negare a valorii ei de taină.

Cum să nu stai, ca Maria, în faţa unui mormânt gol? Toate aceste atacuri sunt date împotriva ta, tinere, cu osebire împotriva ta, căci eşti mai lipsit de apărare şi mai sensibil la nedreptăţi; şi toate vor să-ţi spună că eşti un mormânt gol dacă nu asculţi de ei. Însă stă scris: *"Iubiţilor, nu daţi crezare oricărui duh, ci ispitiţi duhurile de sunt de la Dumnezeu, fiindcă mulţi prooroci mincinoşi au ieşit în lume"* (*1 In.* 4, 1).

Cine ispiteşte astăzi duhurile dacă sunt de la Dumnezeu, când înşişi preoţii ortodocşi şi catolici predică un mesianism anticreştin, asemenea sectelor înfiinţate de rebelii Bisericii sau de intruziunile lui satan? Cine te apără de rătăcire, fratele meu mai tânăr? Cine îţi reîmpodobeşte inima cu prezenţa lui Hristos Cel adevărat, nu cu hristoşii mincinoşi ai acestui veac?

"Şi celor câţi L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din dorinţă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut. Şi Cuvântul S-a făcut trup şi S-a sălăşluit între noi şi am văzut slava Lui, slavă ca a unuia născut din Tatăl, plin de har şi de adevăr... Şi din plinătatea Lui, noi toţi am luat, şi har după har (In. 1, 12 şi urm.).

Te-ai născut, tinere, din nou, nu din poftă trupească, nici bărbătească, ci din Dumnezeu, Care S-a făcut trup pentru tine şi din a Cărui plinătate te-ai împărtăşit, şi har după har ai luat. Acest har îţi este scut împotriva desfrânărilor la care te îndeamnă învăţătorii tăi de azi, vorbindu-ţi despre libertate ca despre ridicarea oricăror oprelişti din faţa ta. Bunul-simţ este un fetiş, cinstea, o noţiune perimată, sexualitatea, o descătuşare a animalului din tine, asemănarea ta cu Hristos, o poveste creată de preoţi, iar iubirea de Dumnezeu şi de semeni, o nouă formă de încătuşare a personalităţii. Cercetează în inima ta, dincolo de acest hăţiş diabolic al minciunii, şi vei găsi Adevărul, singurul care te face liber! Şi supremul adevăr este Învierea. Învierea lui Hristos, ca pârgă a învierii tale.

Se apropie Săptămâna Patimilor, pe care o întâmpinăm plini de durere şi pocăinţă pentru participarea noastră la uciderea lui Hristos, nu numai din simplă "descendenţă" adamică, ci prin actele noastre de fiecare clipă prin care L-am rănit pe El, idealul desăvârşirii umane, prin căderile noastre de fiecare zi. Preotul va proclama, de la altar, "moartea lui Dumnezeu", mereu, halucinant şi obsedant, în timpul celor 12 Evanghelii. În Vinerea Mare, ne vom tângui ca Sfânta Fecioară pentru moartea Lui: *"Primăvară dulce, Fiul meu Cel Dulce, frumuseţea unde ţi-au pus?"*. Îndureraţi vom fi şi plini de lacrimi, dar niciodată deznădăjduiţi, fiindcă ştim că a venit vremea când *"Fiul Omului va fi prins şi dat pe mâna bătrânilor, care Îl vor judeca şi-L vor condamna şi va fi dat la moarte, dar a treia zi va învia"*. De aceea şi cântăm în timpul Prohodului: *"Ca un leu, Tu, Doamne, în mormânt apunând, ca un pui de leu Te scoli, înviind din morţi"*.

Cu carnea sfâşiată, îmbătrânită de chinuri, Hristos se scoală "ca un pui de leu", înnoit prin spiritualizarea totală a trupului. "Ca un pui de leu" iese din giulgiurile întărite de miruri, lăsându-le neatinse, păstrând forma; "ca un pui de leu" se ridică strălucitor prin piatra mormântului, fără a lăsa urme, piatră pe care, apoi, îngerul o va ridica pentru a arăta femeilor că Iisus nu mai era în mormânt: *"Veniţi de vedeţi locul unde Îl puseseră"*.

Hristos a înviat!

Paradoxal. Preotul, care îţi spusese că Hristos a murit, proclamă acum, în lumina strălucitoare a Adevărului, că El a înviat. El ştie, el propovăduieşte adevărul Învierii cu convingere. Nu mai eşti un mormânt gol, prietene; Hristos cel înviat te locuieşte şi bucuria Lui rămâne întreagă în tine.

De Paştele lui 1981, eram în închisoarea Aiud. Dimineaţa, când garda se schimba, încălcând toate regulamentele draconice ale închisorii, i-am spus gardianului, unul dintre cei mai cruzi: ***Hristos a înviat!*** A ezitat câteva clipe, în care, ca într-o străfulgerare, am văzut perindându-se pe chipul lui inocenţa copilăriei, când mama sau bunica îl ducea de mână la Biserică şi când auzea glasul de înger al preotului spunând: "Hristos a înviat!". După această clipă de ezitare, mi-a răspuns în şoaptă: ***Adevărat a înviat!***

A fost, pentru mine, cea mai sigură dovadă că nu mă înşelasem niciodată în această privinţă: cel care mă tortura îmi confirma Învierea Domnului. Am plâns în tăcere, cu lacrimi de bucurie. Mai târziu, a venit colonelul Prisăcaru să-mi dovedească, acolo, după gratii, în frig şi foame, prin argumente marxiste, că era stupid să cred şi să afirm Învierea lui Hristos. A intrat în celulă şi i-am spus: ***Hristos a înviat!*** M-a privit fix câteva secunde şi apoi m-a întrebat: "L-ai văzut tu?", "Nu L-am văzut eu, domnule colonel, dar cred în Înviere pentru autoritatea celor care L-au văzut pe Iisus înviat şi au mărturisit: apostolii şi ucenicii, femeile mironosiţe, ostaşii care au zăcut ca morţi, străpunşi de lumina Învierii, milioane de mucenici care, în clipa morţii martirice, au avut viziunea lui Iisus cel înviat. Nici dumneavoastră nu aţi văzut polul nord, dar credeţi în existenţa lui, pentru autoritatea celor care vă vorbesc despre ei".

Mă risipeam într-o argumentaţie stupidă şi cadaverizată, folosind dovezi umane, moarte înainte de a le rosti, atunci când Adevărul suprem constă în simpla lui proclamare. Treceam prin situaţia Sf. Apostol Pavel, care făcea uz de filosofie în faţa cetăţenilor atenieni, vorbind despre iraţionalul, antiraţionalul act al învierii. Ucideam, treptat-treptat, duhul adevărului pe care gardianul torţionar îl aprinsese în celula mea prin confirmarea Învierii: ***Adevărat a înviat!***

Tinere prieten, pot să-ţi înşir dovezile biblice ale Învierii, pot să te trimit la mormânt cu Petru şi Ioan, ca să vezi cum a ieşit Iisus din giulgiuri, fără să le strice forma, sau din piatră, fără s-o spargă; pot să-ţi spun, ca pe apă, toate arătările Lui în faţa apostolilor, a ucenicilor şi a sfinţilor. Toate sunt, în gura mea, fum şi ceaţă, dacă Duhul lui Dumnezeu nu vorbeşte prin mine.

Hristos a înviat în inima ta înainte de a ţi-o spune eu sau altcineva. Şi tu ştiai acest lucru şi l-ai confirmat, asemenea gardianului meu, atunci când ai strigat din adâncul convingerii neargumentate: ***Adevărat a înviat!***

Nu alerga după spectacole. Nu alerga după minuni ieftine făcute pe scenă. Nu alerga la bolborosirile fără sens ale sectanţilor; vorbele lor neînţelese sunt şerpi care le ies din gură. Nu alerga la teatralitatea predicării unora ca aceştia: toate sunt minciuni, toate sunt armele ascunse ale satanei! Mergi la cel mai simplu dintre adevăruri, la cel mai neargumentat şi mai de neargumentat:

Hristos a înviat!

Adevărat a înviat!

Pr. Gh. CALCIU

P.S. Acest **CUVÂNT NOU** a fost scris la solicitarea tinerilor din România, care mi-au cerut "un al optulea Cuvânt".

U.F.O. S.F. & E.T.

I. Semnalările de "obiecte zburătoare neidentificate" s-au înmulţit spectaculos începând cu deceniul cinci al secolului nostru, în special pe teritoriul S.U.A.. Istoria mai înregistrase cazuri izolate, din antichitate până în perioada recentă, însă raportul numeric dintre un interval de cel puţin 2.000 de ani şi unul de numai o jumătate de secol, este între câteva zeci de cazuri şi câteva sute de mii.

Ce să înţelegem de aici? Că ceea ce altădată era privit ca manifestare a supranaturalului, în epocile raţionaliste este perceput ca un fenomen necunoscut, straniu chiar, însă pur material? Către o atare concluzie ne-ar îndrepta faptul că în sec. IV d. Hr., autorul roman Julius Obsequens crezuse de cuviinţă să adune într-o carte observaţii mai vechi ale unor obiecte zburătoare[1].

Înainte de a formula vreun răspuns, să mai reflectăm asupra unor caracteristici ale observaţiilor contemporane:

- în majoritatea lor covârşitoare, ele se suprapun pe arealele unor state dezvoltate, cu o civilizaţie de tip modern, lipsind aproape cu desăvârşire în societăţile cu adevărat tradiţionale;
- OZN-urile din deceniile 6 şi 7, ca şi cele câteva cazuri de la sfârşitul veacului trecut, sunt descrise sub forma unor baloane, discuri şi trabuce;
- începând cu mijlocul anilor '70, forma predominantă se schimbă în favoarea "v"-urilor, cornetului de îngheţată, bumerangului şi diamantului;
- tot din aceşti ani se înmulţesc "întâlnirile de gradul III" (contactul cu "extratereştrii") şi de "gradul IV" (răpiri în vehiculele lor spaţiale). Astfel de cazuri au început să abunde în Marea Britanie după ce piaţa engleză a fost invadată de literatură ce trata acest subiect;
- întâlnirile de coloraturã sexuală sau cu tentă agresivă se raportează în special în America Latină (v. D. Farcaş, *op. cit.*, pp. 142, 175 *passim*);
- cazuistica OZN arată că cele mai multe semnalări au loc în preajma bazelor militare şi a instalaţiilor industriale (*idem*, p. 216).

La acestea mai adăugăm observaţia că, aproape invariabil, extratereştrii sunt descrişi ca având capul mare şi complet chel (spân), aidoma marţienilor lui Wells, ceea ce arată că imaginea occidentalului mediu asupra omului "evoluat" al viitorului, luată din descrierile darwiniste, nu s-a schimbat prea mult într-o sută de ani.

O altă înfăţişare predilectă care şi-a făcut loc în ultimul timp este a "omului verde" (*green man*), mic de statură, în general între 1,10 - 1,50 m înălţime. Interesant este că această făptură joacă un rol important în iniţierea şamanică nord-americană, ea întruchipând una din fiinţele care conferă putere candidatului. "În Marele Bazin se vorbeşte de «omuleţul verde», care are o înălţime de doar două picioare şi poartă o tolbă cu săgeţi şi un arc. «Omuleţul verde» este spiritul păzitor al vracilor (*medicine-men*), al celor carê au devenit magicieni numai printr-un ajutor supranatural. Tema piticului care conferă putere sau este spirit păzitor este foarte răspândită la vest de Munţii Stâncoşi, în triburile din Podişuri şi California septentrională..."[2]

Paralelismul cu iniţierea de tip şamanic nu se opreşte aici. O caracteristică a "întâlnirilor de gradul IV" este răpirea subiecţilor, unii ajungând în interiorul "navelor", unde corpul, tranchilizat, este examinat de fiinţe ciudate, suportând chiar un fel de operaţii chirurgicale: injecţii, luări de sânge, prelevarea unor bucăţi de piele, păr şi unghii etc. Un caz foarte bine cercetat, reprodus în volumul lui D. Farcaş, a fost al scriitorului american W. Strieber, care, într-o noapte din 1985 petrecută într-o casă de vacanţă din statul New York, are experienţa neplăcută de a fi luat în stare de paralizie de nişte apariţii cu aspect umanoid şi dus într-o pădure apropiată, unde suportă diferite intervenţii, între care tentativa de a i se introduce un ac în creier. Trezindu-se dimineaţă în camera lui, are toată ziua impresia că este urmărit de o bufniţă.

Ulterior, supunându-se de bună voie la mai multe şedinţe de regresie hipnotică, scriitorul îşi aminteşte că, de fapt, mai avusese astfel de întâlniri, pe care le resimte ca penibile, prima la vârsta de 4 ani. Situaţia a fost constatată şi în cazul altor subiecţi, care nici ei nu-şi amintesc cu plăcere de aceste experienţe (Farcaş, *op. cit.*, pp. 156-160).

Chiar dacă povestirile acestor două persoane sunt contaminate cu elemente recente ale mitologiei OZN (căci mai văd, între altele, nave sferice cu hublouri luminoase), ele poartă amprenta indiscutabilă a ritualurilor de pregătire ale şamanilor din triburile nord-americane, subiecţii fiind, pe cât se pare, purtătorii unor vocaţii şamanice neonorate. (Este cunoscut că ele se manifestă prin tulburări psihice temporare, viziuni etc.). În legătură cu "operaţiile" suferite în timpul acestui soi de raptus extatic, ştim că sfârtecarea trupului, îndurarea unor torturi, înlocuirea organelor, fac parte din aceste scenarii de iniţiere. În plus, ca o coincidenţă decisivă pentru încadrarea cazului citat, stă faptul că puterile şamanice (capacităţi extatice, paranormale) sunt acordate de "Spiritul Nopţii", ai cărui mesageri sunt Acvila şi... Bufniţa (v. Eliade, *op. cit.*, p. 110).

II. În 1938, tânărul regizor Orson Welles izbutea să scoată din casă (şi din minţi) mii de americani, terorizaţi, fugind din calea marţienilor care nu aterizaseră decât în emisiunea lui radiofonică. Anii războiului au reiterat primejdia unei invazii, care a căpătat un loc bine stabilit printre angoasele occidentalului, luând chiar alura unei veritabile psihoze colective. De aici, frecvenţa unor motive exhibate în literatură (inclusiv ştiinţifică) şi seriale TV: invadatorul extraterestru, întâlnirile (*encounters*), lumile în ciocnire (*worlds in collision*) etc. Această întreagă mitologie transpărea deja în *Războiul lumilor*, celebra carte a lui H.G. Wells, a cărei adaptare radiodifuzată generase farsa din 1938. Cu toate că în ea scriitorul englez narează cu un remarcabil talent imaginativ "istoria" unei invazii marţiene, cititorul este îndemnat în subtext[3] să deplaseze miza dinspre atacul (fictiv) al locuitorilor planetei Marte asupra Pământului, în scopul colonizării lui, către o confruntare (reală) inter-umană, între marile grupuri rasiale. Dacă există un adevărat război al lumilor, pare să zică autorul, acesta se petrece sub ochii noştri, între lumea *modernă* şi cea *tradiţională*. Chiar în debutul cărţii se aminteşte că, aşa cum marţienii erau pe cale să distrugă civilizaţia umană, omul apusean exterminase grupuri etnice şi zoologice. "Aşa că pentru a nu-i judeca prea drastic - e nevoie să ne amintim câte fărădelegi a înfăptuit specia umană, atât în rândul animalelor, nimicind, de exemplu, bizonul şi «dodo»-ul, cât şi asupra propriilor rase, considerate inferioare. Întru totul fiinţe omeneşti, tasmanienii au fost raşi de pe suprafaţa pământului în numai cincizeci de ani, în urma războiului de exterminare purtat de emigranţii europeni".

Dar dacă, pentru un scriitor lucid ca Wells, compararea implicită a apusenilor cu marţienii îşi avea temeiurile ei (stadiul "evoluat" de civilizaţie, inteligenţa şi aptitudinile fiind stimulate de asprimile mediului; autoarogarea dreptului de stăpân al întregii lumi şi colonizarea ei în numele raţionalismului însă de fapt al asigurării propriei subzistenţe), perspectiva se inversează la nivelul psihologiei de masă. Pentru mentalitatea comună a occidentalului, aborigenii, oamenii culturilor zise exotice, sunt "marţieni", "picaţi din cer" sau "din Lună", într-atât le e de străin, ba chiar straniu, modul lor de viaţă.

Cât de uimiţi au fost savanţii să constate că magnificile civilizaţii pre-columbiene din America Centrală, care au lăsat gigantice construcţii din piatră, nu cunoşteau roata! Or, lipsa roţii e tocmai caracteristica fundamentală atribuită de Wells tehnologiei marţiene!

Temerile obscure ale omenirii faţă de o eventuală invazie "extraterestră" au continuat să se amplifice în a doua parte a acestui secol, suscitate şi de intuiţia consecinţelor exploziei demografice fără precedent din unele state aparţinând ariei asiatice şi a creşterii personalităţii lor politice în lumea contemporană. Era intuiţia neliniştitoare a iminentei "întâlniri de grad III" cu partea neglijată a lumii, care apărea din ce în ce mai inevitabilă pe măsură ce ea îşi afirma tot mai hotărât prezenţa. Astăzi, rezultatele acestui impact major cu lumea asiatică le înregistrăm deja ca pe un fapt firesc, chiar dacă el s-a petrecut mai ales la nivelul pop-culturii: subproducţii filmografice, arte marţiale, puzderia de teorii "orientaliste", ieftine ca şi produsele micro-electronice etc. Căci absenţa sforţării sincere de a cunoaşte fondul unei culturi se răzbună, mai devreme sau mai târziu, prin invazia formelor ei periferice, inferioare.

Voga căutării extratereştrilor a cuprins apoi şi lumea ştiinţifică, inclusiv NASA, care a iniţiat numeroase programe de stabilire a unui contact cu prezumtivele civilizaţii. Între acestea se numără şi ideea astrofizicianului Carl Sagan, de a se trimite "în cosmos", cu sonda *Pioneer 10*, un mesaj gravat pe o placă din argint aurit, dominat de un cuplu uman redat într-o manieră naturalistă. Această criptogramă dovedeşte o dată în plus că nici o categorie a cugetării omeneşti nu scapă influenţei mitice. Cu cât se fereşte mai mult - cum e cazul savanţilor care mai sunt şi atei, precum Sagan[4] - cu atât contaminarea este mai virulentă, transgresând armătura ideatică şi concepţiile profesate în mod conştient. Precum predispoziţiile şamanice *ţin prea puţin cont de personalitatea "de suprafaţă" a individului hărăzit a le da curs*.

Nostalgia reintegrării paradisiace a omului izbucneşte necontrolat în această imagine a unui Adam şi a unei Eve returnaţi la ceruri, expediaţi *în sus* din dorinţa ca îndelungatul lor exil pe pământ să ia sfârşit.

Florea TIBERIAN

1) Dan D. Farcaş, *Extratereştrii printre noi?*, Editura pentru Turism, Buc., 1991, p. 102.

2) Mircea Eliade, *Şamanismul*, Ed. Humanitas, Buc., 1997, pp. 108-109.

3) Se ştie că multe din scrierile autorului au fost programatice, Wells făcând parte din grupul socialiştilor fabieni.

4) Perspectivă din care a scris cartea *Creierul lui Broca*, Ed. Politică, Buc., 1989, unde, printr-un reducţionism psihanalitic excesiv, acreditează ideea că modelele cosmologice propuse de diverşi învăţaţi sunt dependente de tipul de experienţă prenatală a fătului în universul amniotic.

SFÂNTUL IERARH MARTIR ANTIM IVIREANUL

CUVÂNT DE ÎNVĂŢĂTURĂ LA PRAZNICUL FLORIILOR

Iată cum începe să ne povestească evanghelistul istoria zilei acestui praznic sfânt, la care pomenim intrarea Domnului nostru Iisus Hristos în cetatea Ierusalimului, cu o săptămână înaintea luminatei Învieri:

"Iar când s-au apropiat de Ierusalim şi au ajuns la Betfaghe, către Muntele Măslinilor, a trimis Iisus doi ucenici, spunându-le: Mergeţi în satul care este în faţa voastră şi îndată veţi găsi acolo o asină legată, dimpreună cu mânzul ei; dezlegaţi-o şi aduceţi-o la Mine, cu mânz cu tot. Şi dacă va zice cineva ceva, spuneţi că acestea îi sunt de trebuinţă Domnului; şi se vor trimite îndată. şi toate acestea s-au făcut ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin proorocul care zice: *Spuneţi fiicei Sionului: Iată, Împăratul tău vine la tine blând şi şezând pe asină, şi pe mânz, fiul celei de sub jug*" (*Matei* 21, 1-5).

Să lăsăm deocamdată la o parte cuvintele evanghelistului şi să încercăm a le desluşi pe cele ale proorocului: *"Iată, Împăratul tău vine la tine blând..."* (*Zaharia* 9, 9). Şi nu numai acest prooroc, ci toată ceata proorocească mărturiseşte într-un glas pe Domnul Hristos ca *Împărat*, pentru această pricină numindu-L şi *Mesia* (adică "Unsul" Împăratul cel Miruit).

S-ar putea întreba cineva cu privire la Hristos: oare ce lucru de mărire împărătească va fi arătat cât a fost pe pământ? Sau întru ce laudă a stat? Unde i-au fost curţile, unde i-a fost scaunul? Unde gloatele şi slugile cele împărăteşti? Unde stema şi podoabele şi toate câte se cuvin împăraţilor? Este adevărat, dintre acestea pe nici unele nu le-a avut, căci împărăţia lui Hristos, nevăzută de ochi şi neînţeleasă de minte, este veşnică, neschimbătoare şi nebiruită, cerească şi sufletească, iar nicidecum pământească şi trupească, după cum Însuşi Domnul a mărturisit-o dinaintea lui Pilat: "Împărăţia Mea nu este din lumea aceasta" (*Ioan* 18, 56).

De aceea Dascălul şi Împăratul ceresc toată lucrarea Evangheliei a numit-o "împărăţie a cerurilor", căci în ea se cuprind cele cereşti şi dumnezeieşti, ce şi pe noi ne îmbie pe calea cea dreaptă, întărindu-ne cu duhul cel de sus.

Iată de ce ca pe un Împărat ni-L înfăţişează pe Mesia proorocul Zaharia, zicând: *"Iată, Împăratul tău vine la tine blând..."* Văzându-L fariseii, murmurau cu zavistie împotriva Lui. Dară pruncii cei curaţi, mânaţi de Duhul Sfânt, cu glasuri de bucurie Îl proclamau, zicând: "Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului. Osana întru cei de sus" (*Matei* 21, 9). *Hosanna* înseamnă în evreieşte: "Dumnezeu să ne mântuiască acum", iar "întru cei de sus" va să zică: "ca Unul Ce a venit din înălţime şi este Domn al înălţimilor".

Multe şi alese lucruri se cade a le săvârşi împăraţii cei vrednici şi milostivi; iar mai vârtos au datoria de a-şi păzi norodul de armele şi stricăciunile vrăjmaşilor, pe care lucru şi Domnul Hristos deplin l-a săvârşit. Căci nouă 5 vrăjmaşi nebiruiţi ne dădeau întruna ocol, ducându-ne spre pierzanie; iar Domnul, cu puterea dumnezeirii Lui, pe toţi i-a biruit pentru noi. Şi prin aceşti vrăjmaşi se înţeleg: *păcatul, moartea, iadul, diavolul, trupul* cel nestrunit.

Păcatul l-a stins cu preascumpul Său sânge, pe care l-a pus zălog împotriva răutăţii. *Moartea*, care din păcat s-a născut, precum zice şi fericitul Pavel (*Romani* 5,12; 6,23), cu moartea Lui a omorât-o. *Iadul*, în care se pedepsesc păcatele lumii acesteia, prin pogorârea Lui într-însul, l-a deşertat şi l-a sfărâmat. Pe *diavol*, ca pe un începător al tuturor relelor şi chinuitor al sufletelor noastre, El l-a legat şi l-a prăvălit în beznele adâncului. Iar *trupul*, prin patimile şi răstignirea Sa, l-a domolit în poftirile cele pătimaşe şi tainic l-a curăţit...

Iar de va pofti cineva a cunoaşte firea şi năravurile Acestui Împărat, evanghelistul (pe urmele proorocului) le-a scris: *"Vine la tine blând"*... Blând aşadar, iar nu groaznic sau trufaş. Oamenii s-au obişnuit a-i vedea pe împăraţi înconjuraţi de fast şi de trufie, poruncind cu putere şi cu groază mare. Dar Solomon grăieşte: "Mila şi adevărul este paza împăratului şi cu dreptatea se întăreşte scaunul lui". Aceasta este dară adevărata laudă împărătească, întru care a stat şi Împăratul nostru.

Bine a grăit despre Dânsul Zaharia, zicând: *"Vine la tine blând"*... *Blând* aşadar, iar nu groaznic şi trufaş; căci n-a venit să ridice oşti, nici să arunce dări peste noroade, nici să le împovărezе cu alte lucruri mari şi grele, nici să le prade de bunătăţile lor pământeşti. Ci a venit *blând* în lume, gata să îndure ocări şi necazuri şi batjocori şi bătăi; iar trupul Său, după cum zice Isaia, l-a dat celor ce-L băteau şi obrazul Său celor ce umblau să-L scuipe. Şi atât de mare a fost *blândeţea* Lui şi atâtea bunătăţi ne-a adus printr-însa, că şi Apostolul, voind să ceară ceva de la oameni, blândeţea aceasta le-o cerea îndeosebi (*Galateni* 6,1).

Şi de vreme ce toţi urmează împăratului şi ascultă de Dânsul, noi nu ne vom îndrepta oare viaţa după *blândeţea* Împăratului nostru? Atunci la ce mai ţinem în inimile noastre mânia cea sălbatică, pofta izbândirii lumeşti, limba aspidei, gura şerpilor, toată cleveteala şi toată batjocora, ocărându-ne şi dorindu-ne unii altora numai răul şi paguba?...

Dar iată că aducându-I-se asina, Cel Blând a intrat în Ierusalim şi norodul cetăţii, mânat de dragoste, L-a întâmpinat cu ramuri de finic şi de măslin, aşternându-şi veşmintele în calea Lui, cinste şi întâmpinare cum nu s-a mai făcut vreunui împărat. Şi astfel Îl cinstesc în sufletul lor până azi toţi cei care, dezbrăcându-se de omul cel vechi, adică de relele lor obiceiuri, pentru Hristos se nevoiesc; iar lucrul acesta se cuvine să-l facem în toată vremea, dar mai vârtos în vremea pocăinţei din Sfântul şi Marele Post, răstignind păcatul cu Hristos, ca împreună cu Dânsul să învingem şi întru înnoirea vieţii să umblăm.

Drept aceea, de vrem să facem Domnului creştinească cinste şi întâmpinare, trebuie să lepădăm de la noi mânia şi pizma, lăcomia, clevetirea şi hula. De am dobândit ceva în chip strâmb, să-l dăm înapoi celui de la care l-am dobândit. De ne îndeamnă cineva spre lucruri rele, oricât de apropiat ar fi, să nu ne plecăm urechea spre dânsul. Că unele ca acestea sunt legături ale diavolului. Iar dacă *acum* nu ne desfacem din ele - când înaintea ochilor noştri stau moartea, crucea, piroanele, sulița, bătăile, scuipăturile, ocările şi sângele lui Hristos vărsat pentru noi - atunci *când* oare ne vom desface, întorcându-ne spre pocăinţă?

De vom voi să prăznuim cu dragoste Învierea Domnului şi să primim destoinicește mântuirea spre Sfânta Cruce, se cade deci să lepădăm neîntârziat veşmintele omului celui vechi, adică să zdrobim în noi obiceiurile şi poftele pământeşti, strigând cu inima umilită şi cu lăuntrică bucurie, asemenea pruncilor fără de răutate: "Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului. Osana întru cei de sus".

Rezumat şi adaptare de
Vasile A. Marian

ALEXANDRU MIRONESCU

Savant şi scriitor, figură proeminentă a grupării spirituale a "Rugului Aprins", om de cultură, dar şi de discretă şi profundă duhovnicie, ALEXANDRU "CODIN" MIRONESCU se născuse la Tecuci, pe 10 iulie 1903. Licenţiat al Facultăţii de Ştiinţe din Bucureşti (1926), doctor "es Sciences Physiques" la Paris (1929), profesor universitar de chimie organică, el a îmbinat cercetarea cu credinţa şi scrisul cu rugăciunea, impunându-se încă din perioada interbelică, atât ca teoretician al cunoaşterii ştiinţifice, mai ales prin volumele *Spiritul ştiinţific* (1938), *Limitele cunoaşterii ştiinţifice* (1945; reed. 1994) şi *Certitudine şi adevăr* (1947; reed. 1992), cât şi ca romancier, prin *Oamenii nimănui* (roman prefaţat, în 1935, de Panait Istrati) şi *Destrămare* (1939; roman consemnat de Călinescu în *Istoria...* sa: "... un volum de agreabile amintiri din copilărie, scrise cu uşurinţă şi spirit...").

Părintele Andrei Scrima îl portretizează cu căldură, în *Timpul Rugului Aprins...* (1996); profesorul Mironescu a ars în flacăra vie a spiritualităţii de la Mânăstirea Antim, dar a împărtăşit şi mucenicia multora dintre cei trecuţi pe acolo (în timpul războiului, dar şi câţiva ani buni după aceea); refuzând orice compromis cu regimul comunist, a fost condamnat, în 1958, la 20 de ani de închisoare, din care a efectuat 5. Deja bătrân şi slăbit de anii de detenţie, avea să moară de cancer, la 20 ianuarie 1973.

"Al. Mironescu a iubit credinţa autentică, a cunoscut-o, a trăit-o şi a mărturisit-o fără emfază, «cu simplitate şi cu normalitate», cum îi plăcea lui însuşi să spună, aşa cum vorbim despre lucrurile dragi şi de maximă seriozitate ale vieţii noastre de oameni. Nu mai spun că Al. Mironescu era şi un ecumenist lucid şi convins. Despre toată credinţa aceasta a lui vor mărturisi, la vremea lor, manuscrisele care au rămas de la el", spunea Părintele Benedict Ghiuş, în cuvântul rostit la înmormântarea vechiului său prieten.

Într-adevăr, de la Al. Mironescu ne-a rămas o vastă operă postumă, chiar dacă anumite lucrări n-au mai apucat să fie încheiate şi şlefuite. Unele au văzut lumina tiparului după 1989: volume de proză literară, ca *Ziduri vii* sau *Serile singurătăţii*, şi eseuri, precum *Kairos. Eseu de teologia istoriei* sau *Cultură şi rugăciune. Eseuri şi dialoguri în duhul Rugului Aprins* – primul apărut la Editura "Anastasia" în 1996, al doilea în curs de apariţie la aceeaşi editură. Destinul său postum este vegheat mai cu seamă de fiica sa, d-na Ileana Mironescu-Sandu (stabilită actualmente în Elveţia, la Geneva).

Ipostaza de POET a lui Al. Mironescu este mai puţin cunoscută. Versurile sale – mai mult de înfiorare mistică decât de exigenţă estetică – sunt reunite sub titlul *Poeme filocalice* (aşteptându-şi şi ele, în curând, editarea, care nu va fi uşoară, având în vedere lungimea poemelor şi a versurilor, inconsecvenţele punctuaţiei, erorile mai mult sau mai puţin evidente strecurate în dactilograme); autorul le socotea drept partea cea mai importantă a creaţiei sale. Am selectat câteva (unele în forma în care au mai apărut în revista *Deisis*, altele după manuscris) pentru grupajul de faţă (optând pentru completarea punctuaţiei sumare şi actualizarea ortografiei), cu îngăduinţa d-nei Ileana Mironescu-Sandu (căreia îi mulţumim, totodată, şi pentru fotografiile pe care ni le-a pus la dispoziţie: cea a savantului-scriitor şi cea a icoanei Rugului Aprins de la Antim). Fie ca rostul lor să se împlinească în lumina Învierii! *(R. C.)*

CLIPĂ

"... vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat..."

Doamne, gândul, ca pe-o scară-a nădejdii, îl îndrept spre Tine!
Sus am inima năzuinţelor depline –
Spre înţelegere, spre bunătate, spre dragostea Ta.
Ţie mă rog, în suflet, cu multă tremurare...
Ah, umbrele acelea murmurate în adâncul apelor clare!...
Învredniceşte-mă cu putere să pun pasul în urma paşilor Tăi,
Închinându-mă lor cu metanie, iar ceasul,
Deasupra nemărginirilor, a veşnicelor văi,
Să sune mântuirea şi iertarea!

RĂSĂRITUL CEL DE SUS

"... lumina cea adevărată, care luminează pre tot omul ce vine în lume".

Pruncule, Unule născut, adorat în scutec de lumină,
Stăpânule a toate, întrupat în taina cea mai de neînţeles!...
Era noapte la zenit, urcând dincolo de vârfuri,
Dar zorile şi ziua năvăleau din urmă impetuoase,
Îmbrăcate în zăpada orbitoarelor smerite străluciri!
În noaptea aceasta cântă trupul mângâiat de raza stelei minunate
Şi ascultă vorovind îngerii în irizările zodiacale.
Credinţă, te vădeşti acordul muzical în miez de paradox!
Iisuse, în kenoză-ai plinit cea mai străină taină dintre taine,
Încurcând iscusitele filosofii, ritorii mult vorbitori!
În adevăr, acum, când eşti mereu de faţă,
Cu aurul, cu smirna, cu tămâia la picioare,
Prinosul magilor savanţi, cunoscători în stele şi în semne,
Mirarea minţii e încă mai nespus uimită şi întrebătoare.
Căci pentru întâia oară-n veacuri închipuirea este biruită!
Şi-n tulburarea care ne cuprinde, numai credinţa curge liniştită...
Profetizeze un popor întreg, strigând cu glas mare în pustie!
Era orbit, miracolul să nu-l priceapă omeneşte,
Să poarte, străbătând prin veacuri, ca pe o arhivă glorioasă,
Misterul, punct suprem al geometriei spirituale şi alambicate.
Începutul punct conex într-o apocaliptică feronerie!
Acum, la steaua care-a răsărit nu mai e calea lungă,
Căci drumul dragostei şi al nădejdii zboară,
Iar zborul lor şi-o clipă poate să dureze...
Acum doar îndoiala este sinuoasă şi drumul robilor prin mozaicuri,
Dar în văzduhul respirat în ieslea dobitoacelor uimite
Prielnică e pacea, şi-a trupului, şi-a minţii covârşite,
Căci din cele mai abstracte şi mai gingaşe gânduri
Se revarsă peste cugete şi inimi cea mai de preţ lumină:
E sabatul adevăratei libertăţi, rodul liniştii, al isihiei...
Prin întruparea Ta, Hristoase, lumea s-a cuminecat cu Tine:
Cu puterea Ta, care sunt minunile Tale, numai ale Tale;
Cu înţelepciunea Ta, care sunt tainele Tale, numai ale Tale;
Cu nesfârşită bunătatea Ta – ontologie a darurilor Tale!
Clipele de bucurie ale inimii s-au făcut parabole adânci,
Căci nu numai noi ne-nşurubăm în Adevărul plin de putere,
Ci şi Tu Însuţi, ca steaua oglindindu-se-n fragile unde,
Străbaţi tot labirintul sufletului nostru, luminându-l,
Iar pomul paradisului lăuntric îl simţim stejarul din Mamvri!
O, răsuflare largă, cosmică maree blândă, binecuvântată,
Flux şi reflux al sideralelor puteri, biruitoare ritmuri,
Respiraţie uriaşă în talazuri line vivificatoare,
Emoţie covârşitoare a întregii fiinţe, până-n adânc cutremurate!...
E noaptea, liniştita noapte de trezite, întreite armonii,
Când din străfund de taină, în orbitoare, explozive zori,
S-a ridicat în văzul tuturor veşnicia Răsăritului de Soare!

CRUCEA RĂSTIGNIRII

"... pierde-voi înţelepciunea înţelepţilor, şi ştiinţa celor ştiutori o voi lepăda".

În piscul văzutelor şi nevăzutelor puteri,
Pe turle rotunjite ca universul fără laturi,
Pe cerul coborât să îmbrăţişeze oameni şi pământuri,
În vârful săgeţilor ce se avântă spre negrăite înţelesuri,
Stă Crucea Ta, Iisuse – şi Dumnezeu, şi Om deplin.
E Crucea Răstignirii, stropită cu pâine şi vin,
Paradoxul neînţelesei biruinţe şi al nebuniei omeneşti.
Semnul de putere al eşecului şi al smereniei triumfătoare,
Teribila dilemă a inimii cugetătoare, răscolită de poveşti.
Nu este ochi să o vadă, nici răsuflare să nu se poticnească
De braţele întinse, atârnânde în piroane grele,
De capul înclinat sub povara spinilor, a suferinţelor coroane,
De mortul care stă să cază, şi de pe lemnul cunoştinţei,
Şi din nădejdea care-a vrut să răscolească universul.
E moartea care înghite totul, universuri ca şi gânduri,
Sau este viaţa care-nghite moartea, învierea din străfunduri?
E taina cea mai grea, a covârşitoarei şi năucitoarei întrebări...
Răstignitul, uriaşă hieroglifă a alegerii supreme, a supremei lepădări!
E Crucea Răstignirii, a libertăţii înspăimântătoare,
A darului înfipt în carne, la curmătura iadului şi-a raiului
în sărbătoare!

LINIŞTIRE

(Ultima poezie a lui Al. Mironescu, din 24 iulie 1972)

"Darul lui Dumnezeu este viaţa veşnică în Iisus Hristos"

Cum va fi lumea. Doamne, când duhul va ieşi din trup?
Aflăm neaşteptate, nimicitoare lucruri, când obiceiurile vechi se rup!
Trăind în "cercul nostru strâmt", oricât soarele ne-ar dogori
şi ne-ar bate luna,
Universul nostru de gânduri şi simţiri rămâne în nemărginire *una*.
Trăim puţinătatea bănuind, ghicind bogăţia nesfârşită,
Frumuseţea în cascadă de reflexe şi în taine – comoară
niciodată istovită.
Azi – s-ar fi putut să fie altfel! – mă-ncântă iarăşi floarea, pomul,
apele-n săltări –
Făpturi originare, tocmite ca să fie, peste ani, podoabe şi-ntrebări;
Nu podoabe de prisos, nu uşi cu lacăte, nu oglinzi cu icoane tulburate,
Ci ferestre care se întredeschid înţelegerilor semănate
în om de Dumnezeu, pentru marile întâlniri...

Icoana Rugului Aprins ▶

Prof. DAVID BIRD

ESTE EVOLUȚIA UN FAPT?

Mulți oameni cred astăzi că evoluția este un fapt stabil. Atât de convinși sunt ei cu privire la realitatea evoluției, încât posibilitatea ca viața să fi apărut prin alte mijloace este complet exclusă. Orice explicații alternative sunt criticate cu dispreț și repudiate ca speculații metafizice. De asemenea, se sugerează că nici un savant reputat nu se îndoiește cu adevărat de faptul că evoluția a avut loc. Chiar mai mult, deseori se lasă să se înțeleagă că doar ignoranții și fundamentaliștii religioși nu acceptă evoluția. Manualele de biologie, materialele din *mass-media*, profesorii de știință, tind să sublinieze această opinie. De exemplu, un manual pentru primul an de la Universitatea de Biologie le comunică în mod categoric studenților: "Faptul că evoluția a avut loc și are loc este la fel de acceptat ca și existența gravitației. Iar faptul că ea operează nu este pus la îndoială mai mult decât predicțiile că un măr aruncat va cădea sau că soarele va răsări mâine dimineață". (1)

Dar oare dovezile științifice care sprijină evoluția justifică o astfel de asertiune dogmatică? De exemplu, constituie registrul fosil un sprijin atât de puternic pentru evoluție pe cât se crede în mod obișnuit? Există vreo dovadă constrângătoare că viața a apărut din neviață? Poate, de fapt, teoria evoluției să fie măcar considerată o teorie științifică validă?

Acestea sunt câteva din problemele pe care doresc să le dezbat în acest articol. Informațiile pe care le voi prezenta, vor da posibilitatea, oricui este dispus să ia dovezile în considerație fără prejudecăți, de a vedea că evoluția este departe de a fi un fapt stabilit. În realitate, atunci când dovezile în favoarea evoluției sunt examinate cu atenție, devine uimitor faptul că atâția oameni proclamă evoluția ca un fapt științific. Așa cum a declarat biologul dr. John R. Durant, de la University Colledge, Swansea: "Mulți savanți cedează tentației de a fi dogmatici... Problema originii speciilor a fost prezentată din nou și din nou, ca și când ar fi fost în sfârșit rezolvată. Dar nimic nu este mai departe de adevăr... Cu toate acestea, tendința de a fi dogmatic persistă, și ea nu aduce nici un serviciu cauzei științei". (2)

Pe lângă aceasta, în ciuda a ceea ce suntem făcuți să credem, există un mare număr de oameni de știință foarte calificați care nu sunt evoluționiști și care au respins evoluția pe baze științifice. Matematicianul și fizicianul Wolfgang Smith, de la Oregon State University, a arătat în această privință: "Fapt este că în ultimul timp a existat o dizidență în creștere, în această problemă (dacă pretențiile evoluționiste sunt justificate), în comunitatea academică și profesională, și că un număr tot mai mare de oameni de știință respectabili dezertează din tabăra evoluționistă. Dar ceea ce este mai interesant e că, în marea lor majoritate, acești experți au abandonat darwinismul nu din motive de credință religioasă, ci *din rațiuni strict științifice* și, în unele cazuri, au abandonat darwinismul chiar cu regret." (3)

1. MACROEVOLUȚIE *VERSUS* MICROEVOLUȚIE

Înainte de a merge mai departe, este esențial să clarific la ce mă refer când folosesc termenul de "evoluție". Mă refer la *macroevoluție*, sau la ceea ce se mai numește și "teoria generală a evoluției". Macroevoluția susține că toate ființele vii, atât cele trecute cât și cele prezente, au apărut în această lume, prin procese naturaliste, din forme simple de viață, care la rândul lor au fost derivate din materie nevie. Macroevoluția implică, prin urmare, schimbări la scară mare, dintr-un tip de organism în altul, mai complex și fundamental diferit. De exemplu, transformarea peștelui în amfibian, a amfibianului în reptilă, a reptilei în pasăre, a reptilelor în mamifere, a strămoșilor-maimuță în om etc., transformări despre care se presupune că ar fi avut loc în trecut.

Este la fel de important să clarific și la ce nu mă refer când folosesc termenul de "evoluție". Nu mă refer la *microevoluție*, care semnifică schimbările la scară relativ redusă care apar la organismele vii și care rezultă din producerea unor varietăți și, ocazional, a unor noi specii. Schimbările în proporția de molii pătate, închise sau deschise la culoare, ca rezultat al revoluției industriale din Anglia, relatarea lui Darwin cu privire la cintezoii din Galapagos, sau rezistența populațiilor bacteriale la un antibiotic, sunt toate bune exemple de microevoluție. Dar observați că în toate aceste exemple de microevoluție nu există o schimbare dintr-un tip de organism în altul fundamental diferit. Cu alte cuvinte, moliile pătate au rămas molii pătate, ele nu au evoluat într-un tip diferit de organism. La fel, cintezoii au rămas cintezoi, bacteriile au rămas bacterii. În acest articol microevoluția nu este luată în considerație, întrucât ea este un fenomen stabil empiric, adică există suport experimental în favoarea lui.

În schimb, ceea ce face obiectul special al articolului este noțiunea de macroevoluție, care, așa cum am arătat, susține că organismele au suferit schimbări la scară mare, care au avut ca efect transformări dintr-un tip de organism în altul, fundamental distinct și mai complex. Poate fi considerată macroevoluția un fapt? Există o bază științifică neechivocă în sprijinul macroevoluției?

2. EVOLUȚIA ȘI ȘTIINȚA

Înainte de a examina unele dovezi în legătură cu macroevoluția, aș dori să stabilesc dacă teoria evoluției poate fi măcar calificată drept o teorie științifică validă. Adică, poate fi teoria supusă investigației experimentale, care este norma în știință? Nu mă refer aici la activități precum studiul fosilelor, studiul proceselor microevoluționare, cum ar fi selecția naturală sau mutațiile. Toate acestea sunt perfect legitime din punctul de vedere al științei experimentale. Ceea ce interesează este dacă pot fi testate experimental pretențiile macroevoluției.

Investigația experimentală presupune efectuarea de observații atente și conducerea unor experimente potrivite, ale căror rezultate pot sau să sprijine sau să respingă teoria. Cu cât o teorie poate fi mai bine verificată în această manieră, cu atât este mai mare gradul validității și coeficientul ei de siguranță. Pe de altă parte, cu cât o teorie este mai puțin aptă pentru o verificare experimentală (indiferent de cât de persuasive ar părea dovezile circumstanțiale), cu atât este mai mare coeficientul de incertitudine relativ la validitatea ei. Pentru ca o teorie să poată fi privită ca *științifică*, ea trebuie să fie ferm întemeiată pe *observație* și *experiment*.

Se pretează macroevoluția la o verificare experimentală? Pentru a răspunde la această întrebare, este util să urmărim niște declarații ale unor oameni de știință calificați. Dr. Gareth Jones este profesor de anatomie la Universitatea din Otago, Noua Zeelandă. Explică: "Originile oricărui sistem fizic sau biologic se află în trecut, deseori în trecutul îndepărtat, încât ele *nu se supun investigației științifice convenționale*. Evenimentele ce constituie începuturile unui astfel de sistem nu sunt nici observabile, nici repetabile. În multe cazuri ele au fost unice, cu consecința că toate încercările de a reproduce evenimente analoage sunt dominate de un profund element de incertitudine. Prin urmare, cu cât un eveniment s-a produs mai departe în trecut, cu atât este mai mare coeficientul de nesiguranță pe care îl deține și cu atât este mai mare rolul jucat de presupoziții". (4)

Mai relevantă pentru întrebarea noastră este o altă declarație a aceluiași: "Macroevoluția face anumite presupuneri majore: de exemplu, că știința poate spune ceva despre pasul de la neviață la viață, că virușii, bacteriile, plantele și animalele sunt înrudite și că există un "trunchi" ancestral comun pentru toate vertebratele (în arborele genealogic). Acestea sunt presupuneri legitime în știință, deși *nu este posibilă verificarea experimentală și ele pot fi greșite*." (5)

Eminentul evoluționist dr. Collin Patterson, care este paleontolog șef la Muzeul Britanic de Istorie Naturală din Londra, declară: "Acest proces (cel macroevolutiv) trebuie să fie unic și irepetabil, ca, de pildă, istoria Angliei. Această parte a teoriei este, prin urmare, o teorie istorică, despre evenimente *unice*, iar evenimentele unice nu fac, prin definiție, parte din știință, *pentru că nu sunt repetabile și, pe cale de consecință, nu pot fi supuse testării*". (6)

Biologul moleculist dr. Michael Denton, în cartea sa *Evoluția: o teorie în criză*, a declarat în mod similar că: "(Macroevoluția) fiind în mod fundamental o teorie de reconstrucție istorică, este imposibil de verificat pe cale de experiment sau de observație directă, așa cum este normal în știință... Mai mult, teoria evoluției se ocupă cu o serie de evenimente unice: originea vieții, originea inteligenței, ș.a.m.d. *Evenimentele unice sunt nerepetabile și nu pot fi supuse nici unui fel de investigație experimentală*. Astfel de evenimente, fie că este vorba despre originea universului sau originea vieții, pot fi subiectul unor speculații și controverse fascinante, dar -strict vorbind - cauza lor *nu poate fi niciodată supusă validării științifice*." (7)

De vreme ce teoria evoluției nu poate fi supusă verificării experimentale, validitatea și coeficientul ei de siguranță ca teorie științifică sunt foarte grav subminate. Pretenția, atunci, că evoluția este un "fapt" științific reprezintă un nonsens, căci teoria *per se* nici măcar nu se califică drept o teorie științific testabilă; și, mai mult, nici un exemplu de macroevoluție nu a fost observat de vreo ființă umană în toată istoria înregistrată de izvoare.

3. REGISTRUL FOSIL

Dacă evoluția nu a fost niciodată observată sau demonstrată, iar teoria nici măcar nu se califică drept o teorie științifică validă, ce dovezi există că evoluția ar fi putut avea loc în trecut? Deși există dovezi bazate pe biogeografie, pe morfologie comparată, pe biologie moleculară etc., singura dovadă tangibilă pe care o deținem este *registrul fosil*. Acest lucru a fost recunoscut de celebrul anatomist britanic, evoluționist Le Gros Clark: "Că evoluția a avut loc, în fapt, se poate stabili științific doar prin descoperirea rămășițelor fosilizate, a unor eșantioane reprezentative din acele tipuri intermediare care au fost postulate pe baza dovezilor indirecte. Cu alte cuvinte, dovada crucială în favoarea evoluției trebuie furnizată de paleontolog, a cărui treabă este să studieze dovezile din registrul fosil" (8).

Registrul fosil este istoria vieții anterioare prezervată în forma fosilelor. Fosilele pot consta în rămășițe, impresiuni, urme (schelete, urme de picioare, etc) de animale sau plante ce au trăit în trecut (9). Oare ar fi mecanismele schimbării macroevolutive care sunt propuse, fie că este vorba de *gradualism filetic* sau echilibru intermitent***, dacă evoluția a avut loc, atunci singura modalitate prin care ea poate fi materializată în probe este să găsim dovezi în registrul fosil care să indice organisme ce se aflau în procesul schimbării dintr-un tip într-altul fundamental diferit și mai complex. Cu alte cuvinte, ar trebui să găsim exemple clare de *fosile tranziționale*, așa cum menționa profesorul Le Gros Clark, legând tipuri diferite de organisme. Studenților și publicului le este, în mod frecvent, creată impresia că multe astfel de exemple de "verigi lipsă" au fost găsite. Următoarea remarcă, dintr-un cunoscut manual de biologie, este un exemplu tipic: "În secolul douăzeci, un mare aflux de noi descoperiri au îmbogățit enorm cunoștințele noastre despre registrul fosil, care se extinde astăzi cu mai mult de 3 miliarde de ani în urmă. În cazul multor grupuri de organisme... s-au descoperit fosile ce prezintă o serie gradată de schimbări în caracteristicile anatomice, legând forme vechi cu formele moderne și dezvăluind căi de divergență de la strămoșii comuni". (10)

Dar, potrivit multor lideri mondiali în paleontologie, registrul fosil conține "puține lucruri prețioase" în termeni de verigi-lipsă și, după unii, nici măcar un singur exemplu convigător de fosilă tranzițională. Să privim puțin comentariile lor. Profesorul Stephen Jay Gould, un lider evoluționist în paleontologie, de la Universitatea Harvard, a recunoscut deschis: "Toți paleontologii știu că registrul fosil conține *puține lucruri prețioase în materie de forme intermediare*; tranzițiile între grupurile majore sunt, în mod caracteristic, abrupte" (11). El a recunoscut, de asemenea, că: "extrema raritate a formelor tranziționale în registrul fosil continuă să fie secretul profesiunii de paleontolog. Arborii evoluționari care împodobesc manualele noastre se bazează pe informații doar la vârfurile și la nodurile ramurilor; restul este inferență, care, oricât ar fi de rezonabilă, *nu ține locul dovezilor folosite*... Ne imaginăm pe noi ca fiind singurii cercetători adevărați ai istoriei vieții, dar totuși, pentru a păstra teoria noastră preferată despre evoluție, prin selecția naturală, observăm informațiile atât de greu, încât nu înțelegem niciodată chiar procesul pe care declarăm că îl studiem". (12)

Dr. David B. Kitts, profesor la catedra de geologie și geofizică a Universității din Oklahoma, care este tot un evoluționist, a declarat despre registrul fosil: "În ciuda promisiunii luminoase că paleontologia furnizează un mijloc de a «înțelege» evoluția, aceasta a prezentat unele dificultăți periculoase, cea mai de notorietate fiind *prezența «golurilor» în registrul fosil*. Evoluția reclamă existența formelor intermediare între specii, iar paleontologia nu le oferă. Golurile trebuie, prin urmare, să fie o caracteristică esențială a registrului". (13)

Dr. Collin Patterson este evoluționist de o viață. Dacă cineva este în măsură să evalueze dovezile fosile, acela este dr. Patterson. La Muzeul Britanic de Istorie Naturală, unde este custode, el are la dispoziția sa una din cele mai mari colecții de fosile aflată în vreun muzeu al lumii. Întrebat de un cititor de ce nu a inclus nici un exemplu de formă reală, existentă în fapt, în cartea sa, el a răspuns: "...Sunt complet de acord cu comentariile dvs., asupra lipsei ilustrărilor directe de tranziții evoluționare în cartea mea. Dacă aș fi știut vreuna, fosilă sau vie, aș fi inclus-o, în mod cert. Sugerați ca un artist să fie folosit pentru a vizualiza astfel de transformări... dar el de unde să procure informația necesară? Nu aș putea, sincer să fiu, să v-o ofer,

În românește de Vlad MUREȘAN ☞

* Evoluție operând gradual, cu schimbări progresive într-o linie evolutivă dată (n. tr.).

** Evoluție ce survine în salturi, între care există perioade lungi ce prezintă schimbări evolutive nesemnificative (n.tr.).

iar dacă ar fi să o las la licența artistică, asta nu ar induce în eroare cititorul?... Totuși Gould și cei de la Muzeul American sunt greu de contrazis când afirmă că nu există fosile tranziționale. Ca paleontolog, eu sunt foarte preocupat cu problemele filozofice ale identificării formelor ancestrale din registrul fosil. Spuneți că ar trebui, cel puțin, «să arăt o fotografie a fosilei din care fiecare tip de organism a derivat». Aș scoate-o la bătaie, dar *nu există nici o singură fosilă din care să se poată clădi un argument impecabil*".(14)

Dacă ne gândim acum la impresia care le este creată studenților și publicului, cu privire la multele exemple convingătoare de fosile descoperite și la sprijinul puternic pe care îl oferă această evoluție, aceste comentarii ale lui Gould, Kitts și Patterson sunt realmene uimitoare. Remarcile lor sunt cu atât mai semnificative cu cât registrul fosil a luat proporții imense de la Darwin încoace. Explorări extensive au dezgropat vaste cantități de fosile, și totuși verigile-lipsă vitale nu sunt de găsit. Darwin, la vremea lui, a atribuit lipsa formelor tranziționale imperfecțiunii registrului geologic. O astfel de explicație este mult mai de nesusținut astăzi decât era în urmă cu peste un secol. David M. Raup, fost custode geolog al Muzeului de Istorie Naturală din Chicago, a declarat: "Darwin era stânjenit de registrul fosil deoarece acesta nu arăta cum a prezis el că va arăta... Soluția lui generală cu privire la incompatibilitatea dovezilor fosile cu teoria sa a fost că registrul fosil este unul foarte incomplet"(15). "Ei bine, suntem acum la 120 de ani după Darwin și cunoștințele noastre privitoare la registrul fosil s-au extins în mod considerabil. Deținem astăzi circa un sfert de milion de specii fosile, dar știința nu s-a prea schimbat. Registrul evoluției este încă surprinzător de intermitent și, ca o ironie, *avem chiar mai puține exemple de tranziții evolutive decât aveam pe vremea lui Darwin*".(16)

Acum, oricare ar fi presupusa succesiune a fosilelor în coloana geologică și oricare ar fi explicațiile oferite spre a justifica lipsa fosilelor tranziționale, printre care incompletitudinea registrului fosil, echilibrul punctuat (speciația cuantică) etc., singura cale prin care putem stabili cu un anumit grad de certitudine dacă macroevoluția a avut sau nu loc este să găsim dovezi neechivoce de forme intermediare între grupurile majore de organisme din registrul fosil. Și, după cum s-au exprimat mulți paleontologi (dintre care am citat doar patru), exemple de forme tranziționale definitive între categoriile majore sunt sau extrem de rare, sau inexistente.

Pe baza acestor fapte, se poate deci concluziona că registrul fosil nu furnizează, cu siguranță, vreun sprijin convingător în favoarea transformării organismelor în tipuri fundamental distincte. Golurile dintre categoriile majore sunt sistematice și aproape întotdeauna largi, așa cum Norman Newell, fost custode la Muzeul American de Istorie Naturală, în specialitatea geologie istorică, a declarat în 1959 (iar comentariul său este la fel de relevant și astăzi): "... experiența arată că golurile ce separă categoriile superioare ar putea să nu fie niciodată transgresate în registrul fosil. *Multe din discontinuități tind să fie din ce în ce mai accentuate pe măsură ce colectăm mai multe fosile*".(17)

Este interesant să observăm că registrul fosil sprijină foarte bine perspectiva biblică a creației, care declară că toate tipurile fundamentale (nu în mod necesar speciile) de organisme sunt produsul unei proiectări, unui plan inteligent al unui Creator Supranatural. Dacă într-adevăr diferite tipuri de organisme au fost create, nu ar trebui să ne așteptăm să găsim dovezi, în registrul fosil, ale unui tip de organism evoluând într-alt tip de organism. Cu alte cuvinte, nu ne-am aștepta să găsim fosile tranziționale între diferitele tipuri de organisme, ci mai degrabă fosilele unor organisme deplin formate din punct de vedere structural. Și aceasta este exact ceea ce observăm în registrul fosil. Evoluționistul Tom Kemp, custode al Muzeului Universității din Oxford, comentează că "așa cum se știe bine, majoritatea speciilor apar *instantaneu* în registrul fosil" (18). Evoluționistul dr. Edmund Ambrose, profesor de biologie celulară la Universitatea din Londra, a declarat: "În stadiul actual al cercetării geologice, trebuie să admitem că *nu există nimic în registrele geologice care să fie în contradicție cu perspectiva creaționiștilor conservatori*, că Dumnezeu a creat fiecare specie [creaționiștii biblici ar spune "tipuri", nu "specii" -n.D.B] în mod separat și, se pare, din materia terestră".(19)

4. ORIGINEA VIEȚII

Nu doar că registrul fosil prezintă o serioasă lipsă de forme intermediare, dar nu există, de asemenea, absolut nici o dovadă fermă că viața ar fi apărut în mod spontan din materie nevie (ceea ce se cheamă abiogeneză). De asemenea, nimeni nu a reușit să producă viață, nici măcar de cea mai simplă varietate, din material anorganic sau organic. În legătură cu aceasta, antropologul dr. Loren Eisley, binecunoscut evoluționist, a admis că "odată cu eșecul acestor multe eforturi, știința a fost lăsată în poziția întrucâtva stânjenitoare de a fi nevoită să postuleze teorii cu privire la organismele vii pe care nu poate să le demonstreze. După ce l-a certat pe teolog pentru credința lui în mit și în miracol, știința s-a găsit în poziția de neinvidiat de a trebui să își creeze o mitologie proprie; și anume, presupunerea că ceea ce după îndelungi eforturi nu a putut să se dovedească a avea loc astăzi, ar fi avut loc, într-adevăr, în trecutul primar". (20)

Biologul moleculist dr. Michael Denton a atestat acest fapt: "Dacă luăm în considerare felul în care se face referire la supa prebiotică, în atâtea discuții privitoare la originea vieții, ca și la o realitate stabilită, apare ca un adevărat șoc să realizezi că nu există absolut nici o dovadă pozitivă a existenței ei". (21) Dr. Thaxton (chimie), Bradley (inginerie mecanică) și Olsen (geochimie), în *Misterul originii vieții*, au declarat: "... în atmosferă și în diferitele bazine acvatice de pe pământul primordial multe interacțiuni distructive ar fi diminuat în mod considerabil - dacă nu ar fi consumat în totalitate - elementele chimice precursoare, încât ratele evolutive ar fi fost neglijabile. «Supa» ar fi trebuit să fie prea diluată pentru ca polimerizarea directă să apară. Chiar și bazinele locale pentru concentrarea ingredientelor «supei» ar fi întâlnit aceeași problemă. Mai mult, nici o dovadă geologică nu indică faptul că vreo supă organică sau că măcar o mică acumulare de lichide organice ar fi existat vreodată în trecutul primitiv, pe această planetă. Devine din ce în ce mai clar că oricum ar fi început viața pe pământ, ideea curentă că viața ar fi apărut dintr-o supă oceanică de chimicale organice este o ipoteză foarte implauzibilă. Putem, prin urmare, să denumim, cu sinceritate, acest scenariu «mitul supei prebiotice»". (22)

Biochimiștii evoluționiști David Green, de la Universitatea din Wisconsin, și Robert Goldberger, de la Institutul Național de Sănătate "Bethesda", Maryland, au admis și ei că "tranziția de la moleculă la om este un salt de dimensiuni fantastice, care se află în afara domeniului unei ipoteze testabile. În această arie, totul este conjectură. Faptele disponibile nu oferă o bază postulatului că celulele au apărut spontan pe această planetă. ...Noi dorim pur și simplu să arătăm că nu există dovezi științifice" (23). Atât de acută este lipsa dovezilor empirice definite în favoarea abiogenezei vieții pe pământ, încât distinși savanți, cum ar fi Frances Crick (codescoperitor al spiralei ADN) și Sir Fred Hoyle (profesor de astronomie la Cambridge), au propus posibilitatea panspermiei -viața ar fi fost "sădită" inițial pe pământ din spațiu. Dar această sugestie doar se eschivează de la întrebarea: cum au apărut, totuși, aceste elemente prebiotice? În baza analizei lor, profesorul Hoyle și asociatul său, dr. Chandra Wickramasinghe, au concluzionat că probabilitatea ca viața să apară spontan din materie nevie este extrem de mică, încât chiar dacă "întregul univers ar fi fost o supă organică", un atare eveniment ar fi fost foarte improbabil. Hoyle a declarat ferm în jurnalul științific *Nature*: "Nu a existat o supă primitivă, nici pe această planetă, nici pe vreo alta, iar dacă începuturile vieții nu au fost accidentale, *ele trebuie să fi fost produsul unei inteligențe teleolgice*". (24) Dr. Chandra Wickramasinghe, profesor de astronomie și matematici aplicate la Universitatea din Cardiff, a declarat: "Încă de la începuturile formării mele ca om de știință, mi s-au spălat foarte insistent creierii, încât să cred că știința nu poate să fie consistentă cu nici un fel de creație deliberată. Această idee a trebuit ștearsă în mod dureros. Mă simt foarte încomod în această situație, în starea mentală în care mă găsesc acum. Dar nu există nici o ieșire logică... Ca viața să fi fost un accident chimic este ca și cum ai căuta un anumit fir de nisip, pe toate plajele tuturor planetelor din univers - și să îl găsești!". (25)

Cu alte cuvinte, potrivit lui Wickramasinghe, șansa ca viața să-și fi avut originea în procese accidentale este atât de incredibil de mică încât aceasta o face foarte improbabilă. Mai mult, știința modernă dezvăluie tot mai mult faptul că limita dintre viață și neviață este oricum, dar nu o diviziune nebuloasă. Chiar și cea mai simplă celulă este o remarcabil de complexă mașinărie biologică, ceea ce o delimitează clar chiar și de cea mai organizată dintre structurile nevii. Dr. Michael Denton, în cartea sa *Evoluția - o teorie în criză* conchide, la capătul discuției relative la originea vieții: "În linii generale, noua imagine biochimică nu a avut efectul pe care teoreticienii evoluționiști l-au scontat. Ea nu a estompat distincția între obiectivele vii și cele nevii. Recent descoperita lume a mașinăriei moleculare, a sistemelor de cedare, a moleculelor informaționale, a dispozitivelor catalitice și a controlului aferențial, este, în arhitectura și complexitatea ei, specifică exclusiv sistemelor vii și fără paralelă în natura nevie". (26)

5. CONCLUZIE:

În lumina informațiilor prezentate, cred că este evident pentru oricine cu o minte deschisă că evoluția este departe de a fi un fapt stabilit. Schimbări de tip macroevolutiv nu au fost observate și nici nu există dovezi constrângătoare din registrul fosil care să probeze astfel de transformări pe scară largă. Nu există dovezi științifice pozitive că viața ar fi apărut spontan din materie nevie și, mai mult, teoria evoluției nici măcar nu se califică drept o teorie științifică validă. De fapt, atât de serioase sunt lacunele în sistemul dovezilor științifice încât chiar și un număr de evoluționiști au admis în mod candid că a accepta evoluția este o problemă de credință. Biologul britanic dr. L. Harrison Mathews, în introducerea la ediția din 1971 a cărții lui Darwin *Originea speciilor...*, a recunoscut cu francheță că a crede în evoluție este e chestiune ce ține de credință, nu de știință: "Faptul evoluției este coloana vertebrală a biologiei, iar biologia este, astfel, în poziția stranie de a fi o știință fondată pe o teorie nedovedită! Este ea, în acest caz, o știință sau o credință? *Credința în teoria evoluției este, astfel, exact paralelă cu credința în creația specială* - ambele fiind concepte despre care adepții lor știu că sunt adevărate, dar până în prezent nici unii nu au fost capabili să le dovedească". (27)

Desigur, nici o teorie în știință nu este vreodată dovedită, în sens tehnic, ci doar sprijinită sau deprobată (falsificată), așa cum sunt sigur că dr. Matthews realizează. Totuși, pare foarte clar că ceea ce spune el este că nu există dovezi solide, neechivoce în favoarea evoluției și, prin urmare, acceptarea ei este o chestiune de credință. Profesorul evoluționist G. A. Kerkut, de la departamentul de fiziologie și biochimie al Universității Southampton, a recunoscut: "Este, prin urmare, o problemă de credință din partea biologului dacă biogeneza a avut loc și el poate alege orice metodă a biogenezei se întâmplă să i se potrivească personal; dovada pentru ceea ce s-a întâmplat nu este disponibilă". În mod similar, Francis Hitching de la Institutul Regal de Arheologie, în cartea sa *Gâtul girafei* a concluzionat că el consideră teoria modernă a evoluției "atât de inadecvată încât merită să fie tratată ca o chestiune de credință". (29)

După studierea minuțioasă a subiectului evoluției, pe parcursul a mulți ani, sunt de asemenea de opinie că, pe baza dovezilor științifice, așa-numitul fapt al evoluției este, în realitate și în mare măsură, o problemă de credință în evoluție. În plus, că mulți alți oameni de știință, sunt ferm convins că dovezile științifice indică în mod constrângător înspre *concepția creației - adică viața ca rezultat al unui plan inteligent al unui Creator supranatural*. Dacă există, într-adevăr, sprijin în favoarea creației, atunci trebuie să fim dispuși să evaluăm dovezile și, dacă este necesar, să ne schimbăm concepția în mod corespunzător, în ciuda părerilor personale sau a ideilor preconcepute în această chestiune. În legătură cu acest lucru, următoarea remarcă a unui distins fizician britanic, profesorul H. S. Lipson, este o recunoaștere reconfortantă și exemplifică adevăratul spirit al investigației științifice: "Dacă materia vie nu este cauzată de interjocul atomilor, forțelor și radiației, cum a venit în ființă? Există o altă teorie, astăzi căzută în dizgrația oficială, care se bazează pe ideile lui Lamarck: că dacă un organism necesită o îmbunătățire, ea se va dezvolta și se va transmite și progeniturii. Cred, totuși, că trebuie să mergem mai departe și să admitem că *singura explicație acceptabilă este creația*. Știu că aceasta este anatema pentru fizicieni, și așa este și pentru mine, dar nu trebuie să respingem o teorie care nu ne place, dacă dovezile experimentale o susțin." (30)

[Materialul de față este rezumatul unui curs universitar, care urmează să apară într-o versiune mai extinsă, sub titlul* Evoluția - fapt sau credință?. *Îi mulțumim profesorului David Bird pentru permisiunea de a publica acest studiu.]

Referințe:

1. P. Raven and G. Johnson, *Biology*, Mosby, 1992, p. 400
2. John Durant, *Beginning to Have Doubts*, «*The Guardian*», London, December 4, 1980, p. 15.
3. Wolfgang Smith, *Teilhardism and the New Religion*, Tan Books & Publishers, Inc. Illinois, 1988, p. 8.
4. D.G. Jones, *Issues and dilemmas in the creation-evolution debate* în D. Burke (ed.), *Creation and Evolution*, Inter-Varsity Press, 1985, p. 217.
5. *Ibid*., p.204
6. Collin Patterson, *Evolution*, London: British Museum of Natural History, 1987, pp. 145-146.
7. Michael Denton, *Evolution: A theory in Crisis*, Bethesda, Maryland, Adler and Adler, 1986, p. 261.
8. W. Le Gros Clark, «*Discovery*», January, 1995, p. 7.
9. A. Delbridge (ed.), *The Macquarie Dictionary*, The Macquarie Library Pty. Ltd., 1987.
10. H. Curtis and N. S. Barnes, *Biology*, Worth, 1989, p. 968.
11. Stephen Jay Gould, *The return of the hopeful monsters*, «*Natural History*», Vol. LXXXVI (6) June-july 1977, p. 24.
12. Stephen Jay Gould, *Evolution's erratic pace*, «*Natural History*», Vol. LXXXVI (5), May 1977, p. 14.
13. David B. Kitts, *Paleontology and Evolutionary Theory*, «*Evolution*», Vol. 28, September 1974, p. 467.
14. Collin Patterson, *Personal Letter (written 10 April, 1979)* în *Darwin's Enigma* de Luther D. Sunderland, Master Books, San Diego, 1984, p. 89.
15. David M. Raup, *Conflicts between Darwin and Palaeontology*, «*Field Museum of Natural History Bulletin*», Vol. 50 (1), January, 1979, p. 25.
16. *Ibid.*
17. N. D. Newell, *The nature of the Fossil Record*, «*Proc. of The Amer. Phil Soc.*», 103 (2) p. 267.
18. Tom Kemp, *A Fresh Look at The Fossil Record*, «*New Scientist*», Vol. 108, No. 1485 December 5, 1985, p. 66.
19. Edmund Ambrose, *The Nature and Origin of the Biological World*, New York: John Wiley & Sons, 1982, p. 164.
20. Loren Eiseley, *The Secret of Life*, in *The Immense Journey*, Random House, New York, 1957, p. 199.
21. Michael Denton, *Ref.* 7.
22. Charles B. Thaxton et alii, *The Mystery of Life's Origin: Reassessing Current Theories*, New York: Philosophical Library, 1984, p. 66.
23. David Green and Robert Goldberger, *Molecular Insights Into The Living Process*, New York: Academic Press, 1967, pp. 406-407.
24. Fred Hoyle, *Hoyle on Evolution*, «*Nature*», Vol. 294, No. 5837, November 12, 1981, p. 143.
25. Chandra Wickramasinghe, în the «*Daily Express*», August 14, 1981, p. 28.
26. Michael Denton, *Ref.* 7.
27. L. Harrison Matthews, *Introduction to Darwin's The Origin of Species*, L.M. Dent & Sons Ltd. London, 1971, p. XI.
28. G. A. Kerkut, *Implications of Evolution*, Pergamon Press, London, 1960, p. 150.
29. Francis Hitching, *The Neck of the Giraffe*, Bergenfield, New Jersey: Penguin Books, 1982, p. 117.
30. H. S. Lipson, *A physicist looks at evolution*, «*Physics Bulletin*», Vol. 31, 1980, p. 138.

COMENTARIU LA CARTEA IEȘIRII

1. TINEREȚEA LUI MOISE

Evreii au intrat în Egipt pe vremea lui Iosif, în număr de 75 de suflete. În generațiile următoare, numărul israeliților a sporit foarte mult, astfel încât, la un moment dat, egiptenii s-au simțit amenințați și au împilat pe Israel. Asuprirea evreilor a făcut ca Egiptul să fie interpretat, cel puțin pentru această perioadă, de către toți scriitorii bisericești, ca reprezentând robia păcatului sau stăpânirea diavolului.

"Dar s-a ridicat un alt rege peste Egipt, care nu cunoscuse pe Iosif. Acesta a zis către poporul său: Iată, neamul fiilor lui Israel e mulțime mare și e mai tare decât noi. Veniți dar să-i împilăm, ca să nu se mai înmulțească și ca nu cumva la vreme de război să se unească cu vrăjmașii noștri și, bătându-ne, să iasă din țara noastră!" (*Ieș.* 1,8-10). Diavolul, închipuit de Faraon, "nu vrea să părăsim țara sa, ci vrea să purtăm pururea chipul omului pământesc"[1]. Faraonul despre care se vorbește în *Ieșirea* este, cel mai probabil, "Ramses al II-lea, din dinastia a XIX-a, 1290-1224 sau 1304-1238 î.Hr."[2]

"De aceea au pus peste ei supraveghetori de lucrări, ca să-i împileze cu munci grele. Atunci a zidit Israel cetăți tari lui Faraon: Pitom și Ramses, care serveau lui Faraon ca hambare, și cetatea On sau Iliopolis" (*Ieș.* 1,11). "După ce am ajuns sub stăpânul tiran, adică sub astana, am fost supuși lutului și facerii de cărămizi, adică străduințelor celor mai de jos îndreptate spre pământ și spre cele ale lui, împlinite nu fără sudoare. Căci nu e ferită de osteneli viața împrăștiată, deși e deșartă"[3].

Origen[4] oferă câteva traduceri posibile ale numelor acestor orașe: *Pitom* (=gura prăpastiei), *Ramses* (= mâncătura ruginii), *Iliopolis* (= orașul soarelui), acest ultim nume fiind "în cinstea celui ce se preface în înger al luminii".

Asemeni egiptenilor procedează și duhurile răutății: "Stăpânitorii veacului acesta, punând stăpânire pe nenorocitele suflete ale oamenilor, le dezvăluiesc în lucrări la lut și cărămidă și în cele ce se fac pe pământ și, legându-le de niște munci rele și nefolositoare (căci așa sunt cele ale trupului și privitoare la trup), le silesc să primească o viață amară și mult chinuită, care nu le va aduce nici un folos celor siliți să o rabde"[5].

Orașele amintite mai sus erau "cetăți de aprovizionare ale Egiptului, ridicate prin munca israeliților aserviți. Egiptul pare a nu cunoaște o organizare riguroasă a corvezilor, dar mâna de lucru necesară marilor lucrări publice era recrutată dintre prizonierii de război sau șerbii de pe domeniile regale. Asimilarea lor acestor categorii inferioare a fost resimțită de israeliți ca o umilire de nesuportat"[6].

În ciuda împilării, numărul evreilor sporea, nici înmulțirea corvezilor nefăcând ca numărul lor să scadă. Îngrijorat de natalitatea evreilor, Faraon a cerut moașelor evreice să omoare toți băieții care se vor naște israeliților, lăsând în viață doar fetele. Dar moașele s-au temut de Dumnezeu și n-au îndeplinit porunca (1, 12-21).

"Atunci Faraon a poruncit la tot poporul său și a zis: Tot copilul de parte bărbătească ce se va naște Evreilor, să-l aruncați în Nil, iar fetele să le lăsați să trăiască toate!" (*Ieș.* 1, 222). "Vedeți, deci, ce poruncă dă alor săi stăpânul lumii acesteia: să lepede copiii noștri, să-i arunce în râu, să le întindă încă de la naștere capcane neîntrerupte, care se și precipită încă de când încep să atingă sânii Bisericii, pentru a-i dezrădăcina, a-i urmări și a-i îneca în valurile acestui veac"[7]. Porunca e în vigoare și astăzi și vădește o anume strategie: "Tiranului îi place să vină la viață partea femeiască a vieții sau simțirea trupească și pătimașă, spre care e mânată să se rostogolească firea omenească, în timp ce nașterea părții bărbătești, a celei tari și încordate spre virtute, a celei care poate să se războiască cu tiranul și să se răscoale împotriva stăpânirii lui, îi este neplăcută"[8].

"Un om oarecare, din seminția lui Levi, și-a luat femei din fetele lui Levi. Femeia aceea a luat în pântece și a născut un băiat și, văzând că e frumos, l-a ascuns vreme de trei luni" (*Ieș.* 2, 1-2). E necesară discreția atunci când vrem să punem început vieții în Duh, căci, "dacă nu lucrăm în taină, egiptenii vor invada și vor răpi înfăptuirile noastre și le vor arunca în râu, unde valurile le vor înghiți"[9]. Frumusețea băiatului ar putea vesti frumusețea lui Hristos: cât privește cele trei luni în care copilul a fost ascuns, ele amintesc de zilele punerii în mormânt a Mântuitorului. Copilul va răpune mai apoi puterea lui Faraon, așa cum Mântuitorul a zdrobit puterile iadului.

"Dar, fiindcă nu putea să-l mai dosească, a luat mama lui un coș de papură și l-a uns cu catran și cu smoală și, punând copilul în el, l-a așezat în păpuriș, la marginea râului" (*Ieș.* 2,3). Coșul de papură e o anticipare a punerii Domnului în mormânt.

Sora copilului pândea de departe, să vadă ce se va întâmpla. Atunci s-a coborât fiica lui Faraon la râu și a găsit coșul și pe băiat. Sfătuită de sora copilului, a primit ca aceea să caute o doică dintre evreice, doică ce a fost chiar mama pruncului. Aceasta l-a alăptat și, după ce copilul a crescut, l-a dus la fata lui Faraon, care i-a pus numele Moise (2, 4-10). După Origen, fiica lui Faraon e chip al Bisericii: "Ea părăsește nedreptatea părintelui ei și merge la șuvoiul de ape pentru a-și spăla păcatele. Dobândind harul îndurării, ia în grija sa pe copil"[10]. Fiind crescut de către propria-i mamă, Moise nu s-a înstrăinat de neamul căruia îi aparținea. "Acest lucru ne învață că, în timpul în care zăbovim în științele din afară, să nu ne despărțim de laptele Bisericii, care ne hrănește pe noi"[11].

Moise (=copil; născut; fiu) este un nume egiptean. "Etimologia populară l-a derivat din ebraicul *masha* = a trage, a scoate (din apă)"[12].

Clement Alexandrinul remarcă, urmând scrierii apocrife *Înălțarea la cer a lui Moise*: "Este clar că părinții au dat copilului un nume înainte (...) și l-au numit Ioachim. Moise, așa cum spun cei inițiați, a avut și un al treilea nume în cer, Melhi, după înălțarea sa"[13].

"Iar după multă vreme, când se făcuse mare, Moise a ieșit la fiii lui Israel, frații săi, și a văzut muncile lor cele grele. Cu prilejul acesta a văzut el pe un egiptean că bătea pe un evreu dintre fiii lui Israel, frații săi, și căutând încoace și încolo și nevăzând pe nimeni, el a ucis pe egiptean și l-a ascuns în nisip" (*Ieș.* 2, 11-12). "Moise ne învață prin pilda lui să ajutăm virtuții ca uneia de un neam cu noi și să omorâm pe cel ce se împotrivește virtuții"[14]. Când dorim să dezrădăcinăm păcatul (să-l omorâm pe egiptean) nu vom face aceasta oricum: "Cel ce se războiește prin smerita cugetare și nemângâiere și sete se aseamănă celui ce a omorât pe vrăjmaș și l-a ascuns în nisip. Prin nisip să înțelegi smerenia. Căci aceasta nu îngrașă păsunea patimilor, ci e țărână și cenușă"[15]. Păcatul omorât e îngropat în nisip atunci când nu mai zăbovim cu mintea asupra sa și a plăcerilor ce ni le-a procurat; astfel, el nu va mai putea prinde rădăcini în noi.

Moise este un model de viețuire și se face asemenea lui "cel ce rabdă ca până la primirea legii contemplațiilor naturale să fie sub simțire, adică sub fiica lui Faraon cel inteligibil, dar prin râvna sinceră a bunurilor dumnezeiești omoară cugetul egiptean al trupului și-l așează sub nisip, adică sub deprinderea neroditoare de rele în care, chiar dacă se seamănă de dușman neghina răutății, nu răsare, pentru sărăcia lăuntrică cu duhul, care naște și păzește nepătimirea"[16].

"Apoi ieșind iarăși a doua zi, a văzut doi evrei certându-se și a zis asupritorului: Pentru ce bați pe aproapele tău? Acela însă i-a răspuns: Cine te-a pus căpetenie și judecător peste noi? Nu cumva vrei să mă omori și pe mine, cum ai omorât ieri pe egipteanul acela? Și s-a spăimântat Moise și a zis: Cu adevărat s-a vădit fapta aceasta! Iar dacă a aflat Faraon de fapta aceasta, el a voit să ucidă pe Moise. Moise însă a fugit de la fața lui Faraon și s-a dus în țara Madian; și șezând în țara Madian, s-a oprit la o fântână" (*Ieș.* 2, 13-15). Nu putem fi de folos neamului nostru până nu ne-am exercitat spre aceasta. Moise "avea din fire dragostea pentru adevăr; de aceea se vede că, chiar înainte de a lua conducerea poporului său, din pricina urii lui firești față de rău, a luptat împotriva celor răi cu prețul vieții sale; fiind izgonit de cel cărora le făcuse bine, a părăsit cu bucurie viața egipteană și s-a dus în Etiopia (Madian). Și acolo (...), vreme de 40 de ani, s-a ocupat cu contemplarea existențelor"[17]. Madian este o "denumire sub care sunt în general desemnate triburi nomade din deșertul siro-arab, a căror influență a ajuns până în peninsula Sinai, ca atare localitatea este situată în general în Arabia, la sud de Edom"[18].

Preotul din Madian avea șapte fiice, care păsteau oile tatălui lor. Venind ele la fântână, au fost alungate de un grup de păstori. Moise le-a apărat, după care le-a adăpat oile. Apoi, Moise a rămas la preotul madianit și s-a căsătorit cu *Sefora* (=păsăruică; frumoasa; cercetare), una dintre fiicele acestuia. Sefora i-a născut lui Moise doi fii, pe Gheșom și pe Eliezer (2, 16-22). "Chiar dacă trebuie să ne înrudim iarăși cu cel de alt neam, adică chiar dacă trebuința ne silește să viețuim împreună cu filozofia de afară, să o facem îndepărtând pe pastorii cei răi de la întrebuințarea nedreaptă a puțurilor"[19]. Sefora, fiind fiica preotului madianit, care nu era israelit, ci arab, "e chipul și fața Bisericii alcătuită din neamuri, fiind chemată la Dumnezeu de la slujirea lumească"[20].

"Apoi, după trecere de vreme multă, a murit regele Egiptului, de care fugise Moise. Fiii lui Israel, însă, gemeau sub povara muncilor și strigau și strigarea lor din muncă s-a suit până la Dumnezeu. Auzind suspinele lor, Dumnezeu și-a adus aminte de legământul Său pe care îl făcuse cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov. De aceea a căutat Dumnezeu spre fiii lui Israel și S-a gândit la ei" (*Ieș.* 2, 23-25). Ca și uciderea, asuprirea lucrătorilor și oprirea plății acestora sunt păcate strigătoare la cer, pe care Dumnezeu le pedepsește încă din viața aceasta. Cât privește noul Faraon, socotim că de abia acum e vorba despre Ramses al II-lea, în timpul căruia plasează cei mai mulți cercetători Exodul.

(va urma)

Eugenia GHIMICI
Ioan USCA

Ernst Fuchs, *Moise în fața Rugului Aprins* (1956)

NOTE:

1. Origen, *Omilii la Cartea Ieșirii*, I,5 (PSB 6, p. 62).
2. *Monumente linguae dacoromanorum*, Biblia 1688, pars II, *Exodus*, Editura Universității Al. I. Cuza, Iași, 1991 - EX, p. 209.
3. Sf. Chiril al Alexandriei, *Glafire la Ieșire* (PSB 39, p. 260).
4. *Op. cit.* I, 5 (p. 61).
5. Sf. Chiril al Alexandriei, *Închinare în duh și adevăr* (PSB 38, pp. 44-45)
6. EX, p. 209.
7. Origen, *op. cit.*, II, 3 (p. 66).
8. Sf. Grigorie de Nyssa, *Despre viața lui Moise* (PSB 29; p. 40).
9. Origen, *op. cit.*, II, 3 (p. 67).
10. *Op. cit.*, II, 4 (p. 68).
11. Sf. Grigorie de Nyssa, *op. cit.* (p. 40).
12. EX, p. 210.
13. *Stromate*, I, 153, 1 (PSB 5, p. 99).
14. Sf. Grigorie de Nyssa, *op. cit.* (p. 41).
15. Sf. Ioan Scărarul, *Scara*, XV, 9 (FIX, p. 224).
16. Sf. Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, 35 (PSB 80, pp. 146-147).
17. Sf. Vasile cel Mare, *Omilii la Hexaemeron*, I, 1 (PSB 17, p. 72).
18. EX, p. 210.
19. Sf. Grigorie de Nyssa, *op. cit.* (p. 41).
20. Sf. Chiril al Alexandriei, *Închinare...* (p.48).

IISUS ÎN SCRIERILE RABINICE

(Urmare din numărul trecut)

Însă uneori, din nefericire pentru ei, rabinilor le-au scăpat şi informaţii *demne de crezare* şi care, împotriva dorinţei lor, constituie astăzi unele dintre cele mai bune dovezi ale istoricităţii lui Iisus şi ale acurateţii relatărilor din Evanghelii.

Referirile demne de încredere la Iisus Hristos au fost grupate în cinci tipuri de exprimări.

(α) **În ajunul Paştelui l-au spânzurat pe Yeshu.** O *baraitha* din *Talmudul babilonian (Sanhedrin 43a)* spune: "S-a răspândit învăţătura că în ajunul Paştelui l-au spânzurat pe Yeshu. Şi, timp de 40 de zile, înaintea lui a mers un crainic (zicând): *El va fi ucis cu pietre, pentru că a practicat vrăjitoria şi a dus Israelul în rătăcire. Oricine ştie ceva în apărarea lui să vină şi să pledeze pentru el.* Însă negăsindu-se nimic în apărarea lui, l-au spânzurat în ajunul Paştelui".

Cuvântul *spânzurat* are frecvent sensul de răstignit, sens cu care îl găsim în *Luca* 23, 39 şi în *Epistola către galateni* 3, 13. Datarea răstignirii în ajunul Paştelui apare şi în *Ioan* 19, 14 (Şi *era Vinerea Paştilor*).

Josh Mc Dowell face un comentariu concludent la această *baraitha*: "Acest pasaj este semnificativ pentru ceea ce nu neagă. Mai întâi, el nu neagă implicarea evreilor în moartea lui Iisus. De fapt, nici măcar nu-i menţionează pe romani. Mai degrabă caută să demonstreze că autorităţile evreieşti au îndeplinit sentinţa, însă într-un mod corect. Rezultatul este o afirmare clară a istoricităţii lui Iisus şi a morţii Lui. În al doilea rând, acest pasaj nu neagă faptul că Iisus făcea minuni. Mai degrabă încearcă să explice că El le făcea prin farmece şi magie. Aceeaşi reacţie faţă de miracolele lui Iisus este raportată în *Marcu* 3, 22 şi în *Matei* 9, 12 sau 24, 34. Din nou se face o afirmaţie clară despre istoricitatea lui Iisus şi, de astă dată, şi despre minunile Lui. Acest pasaj afirmă şi că Iisus a avut adepţi în poporul evreu: *El a amăgit şi a dus Israelul în rătăcire.* Cele 40 de zile pot fi doar o metodă apologetică, în scopul de a nega că judecata a fost făcută în pripă. Dar este posibil şi să fie vorba despre un anunţ oficial al faptului că autorităţile Îl căutau pe Iisus. *Ioan* (8, 58-59 şi 10, 31; 39) arată că, înainte de răstignire, liderii evrei căutau de câtva timp să-l aresteze pe Iisus".

În legătură cu evenimentul răstignirii, există şi un comentariu destul de enigmatic al lui Ulla, care afirmă despre Iisus: *el era aproape de regalitate.* Expresia se referă, probabil, la descendenţa genealogică a Mântuitorului din David.

(β) **Ucenicii lui Yeshu**. În acelaşi *Sanhedrin* 43a, după *baraitha* pomenită anterior, mai există una referitoare la Iisus: "Rabinii noştri răspândeau învăţătura: Yeshu a avut cinci ucenici - Mattai, Nakkai, Netzer, Buni şi Todah".

În afară de Mattai, care ar putea fi Matei, celelalte nume nu apar nicăieri în Noul Testament şi nici nu ne-au fost transmise prin Tradiţia Bisericii. Faptul că *baraitha* pomeneşte doar despre cinci discipoli nu este de mirare: în literatura rabinică, *cinci* este numărul simbolic consacrat al discipolilor; atât despre Rabi Yuhanan ben Zakkai, cât şi despre Rabi Akiba ni se spune că au avut (tot) cinci ucenici.

(γ) **Yeshua ben Pantera**. Un pasaj din *Tosefta* relatează: "I s-a întâmplat lui Rabi Elazar ben Daman, pe care l-a muşcat un şarpe, că Iacov, un om din Kefar Soma, a venit să-l vindece în numele lui Yoshua ben Pantera; însă Rabi Ishmael nu l-a lăsat. El a spus: *Nu îţi este îngăduit, Ben Damah.* El a răspuns: *Îţi voi aduce dovadă că el are voie să mă vindece.* Dar nu a mai avut ocazia, căci a murit".

Voi apela din nou la comentariul edificator al lui Josh Mc Dowell: "Acest pasaj indică faptul că învăţătura şi vindecările erau o parte din lucrarea ucenicilor lui Iisus şi tot astfel erau o parte şi din lucrarea lui Iisus. Observaţi mărturia disputei dintre rabini cu privire la întrebarea dacă este permis sau nu să vindeci în numele lui Iisus. Probabil că episodul are loc la începutul secolului al II-lea şi indică separarea tot mai evidentă dintre autorităţile evreieşti şi evreii creştini".

O problemă cu totul deosebită ridică numele de *ben Pantera* pe care textele rabinice l-l atribuie lui Iisus. Raportarea Mântuitorului la un anume Pantera sau Pantheras este atestată şi de Origen, prin anul 178 d.Hr. Adversarul lui Origen, filosoful Celsus, susţinea că un evreu i-ar fi povestit cum Miriam (Maria) ar fi rămas însărcinată de la soldatul roman Pantheras, drept pentru care soţul ei a părăsit-o, iar Iisus ar fi fost născut în taină, ca prunc nelegitim. În Germania, la Bingerbruck, a fost descoperită o piatră funerară dedicată unui anume Tiberius Iulius Abdes Pantera, arcaş, originar din Sidon, Fenicia, care, în anul 9 d.Hr., fusese transferat în Germania. Unii au crezut că pot vedea aici chiar pe tatăl lui Iisus, cu toate că numele acelui roman din Fenicia este Abdes Pantera, adică Abd-Pantera, ceea ce echivalează cu Ben Pantera (fiul lui Pantera).

Oricum, astăzi toată lumea este de acord că numele *Pantera* era larg răspândit în lumea antică şi că el nu reprezintă o invenţie a evreilor. În acest sens, rabinul şi profesorul Morris Goldstein ne reaminteşte câteva lucruri importante: "Este demn de remarcat faptul că i s-a atribuit lui Origen însuşi tradiţia care spune că Panthera a fost porecla lui Iacob, tatăl lui Iosif (...). Tot astfel, Andrei din Creta, Ioan din Damasc, călugărul Epifanius şi autorul cărţii *Dialogul lui Andronic de Constantinopol împotriva evreilor* îl numesc pe Panthera un strămoş al lui Iisus".

Textul *Yebamoth 62b* din *Talmudul babilonian* permite numirea genealogică după numele bunicului. Astfel, este posibil ca, pe lângă denumirea lui Iisus după localitatea de baştină (Iisus *Nazarineanul*), tradiţia ebraică să fi consemnat şi denumirea genealogică *Ben Pantera*, după presupusa poreclă a bunicului. În acest caz, aici nu mai avem de-a face cu vreo intenţie defăimătoare, ci cu o practică uzuală în lumea rabinilor.

Dar această interesantă teorie a lui Goldstein nu a putut fi totuşi riguros demonstrată. Atât mărturia lui Celsus, din secolul al II-lea, cât şi un fragment din *Talmudul babilonian* indică limpede faptul că măcar unii evrei susţineau că Iisus ar fi fost fiu nelegitim al unui anume Pantera. Aşadar, este nevoie de foarte multă prudenţă în abordarea subiectului.

(δ) **Iacob, ucenicul lui Iisus, ca eretic**. O *baraitha* din *Talmudul babilonian (Abodah Zarah 16b, 17a* şi *Tosefta, Hullin 2.24)* relatează întemniţarea rabinului Eliezer cel Mare pentru erezie (*minuth*) şi achitarea sa. După achitare, bătrânul rabin era foarte amărât pentru ceea ce i se întâmplase, iar ucenicii au venit să-l consoleze. Rabi Akiba îi spune: "Poate că unul dintre *minim* (eretici) ţi-a spus un cuvânt *minuth* (eretic) şi ţi-a făcut plăcere?"

Atunci Rabi Eliezer îşi aminteşte cum, plimbându-se odată prin piaţa din Seppohoris, s-a întâlnit cu Iacob din Kefar Senkanya, unul dintre ucenicii lui Iisus. Acel Iacob i-a dat o serie de învăţături, adăugând: "Aşa m-a învăţat Iisus din Nazaret" (*Tosefta* zice: *"Yeshu ben Pantere"*). "Şi aceste vorbe mi-au plăcut" - mărturiseşte Rabi Eliezer - "şi din cauza aceasta am fost închis pentru *minuth* (erezie)".

Joseph Klausner s-a ocupat îndeaproape de analiza textului. El afirmă: "Nu există nici o îndoială că expresiile *unul dintre ucenicii lui Iisus din Nazaret* şi *Aşa m-a învăţat Iisus din Nazaret* sunt, în acest pasaj, atât timpurii ca dată, cât şi esenţiale pentru sensul istorisirii; iar caracterul lor primitiv nu poate fi disputat pe baza neînsemnatelor variaţii din pasajele paralele".

Rabi Eliezer s-a născut prin anii 30-40 d.Hr. Arestarea lui a avut loc în anul 95 d.Hr. Şi - conform lui Klausner - este probabil ca întâlnirea cu Iacob să fi avut loc prin anul 60 d.Hr. Astfel, acel Iacob trebuie să fi fost cineva din prima sau din a doua generaţie de ucenici ai lui Iisus. Atât Klausner cât şi Josh Mc Dowell cred că ar putea fi vorba chiar de Iacob cel zis *fratele Domnului*.

Baraitha în cauză a apărut devreme, în perioada tanaitică, şi ea infirmă definitiv opiniile acelora care cred, aidoma lui Friedlander, că "sursele talmudice din secolul întâi şi din primul sfert al secolului al doilea nu aduc nici cea mai neînsemnată mărturie în favoarea existenţei lui Iisus sau a creştinismului". Dar, pe lângă valoarea lui istorică deosebită, textul conţine implicaţii importante, pe care le subliniază bine Josh Mc Dowell: "Este interesant că a existat un timp când creştinii şi evreii erau în stare să discute împreună, în ciuda convingerilor individuale diferite despre Iisus (...). Josephus Flavius vorbeşte, de asemenea, despre respectul deosebit pe care îl aveau evreii faţă de Iacob, fratele lui Iisus".

(ε) **Unul-ca-acesta.** Se pare că sintagma *unul-ca-acesta* a înlocuit în mod strategic numele lui Iisus în perioada persecuţiilor antievreieşti. Un pasaj din *Tosefta (Yebamoth 3.3)* spune: "L-au întrebat pe Rabi Eliezer: *Ce spui de unul-ca-acesta cu privire la lumea viitoare?"* Vrednicul rabin a evitat un răspuns direct; el a replicat printr-o serie de întrebări care aveau, toate, răspuns afirmativ, ceea ce pare deci să indice că şi întrebarea despre locul lui Iisus în lumea viitoare are un răspuns afirmativ. Alt pasaj din *Talmudul babilonian (Yebamoth 4.49a)* pomeneşte o temă preferată a rabinilor care vorbeau despre pretinsa naştere nelegitimă a Mântuitorului: "Rabi Shimeon ben Azzai a spus: «"Am găsit în Ierusalim un sul genealogic în care era scris: *Unul-ca-acesta este un bastard al unei adultere*»". Astfel de afirmaţii explică, desigur, violenţa cu care creştinii au tratat, la un moment dat, scrierile rabinice şi pe propagatorii lor.

*

Aidoma lui Josh Mc Dowell, las concluziile pe seama savantului evreu Joseph Klausner şi a monumentalei sale cărţi *Iisus din Nazaret*, carte scrisă în ebraică. Conform lui Klausner, sursele cele mai timpurii şi mai demne de încredere ale rabinilor ne transmit următoarea opinie despe bărbatul răstignit din Nazaret: "că numele lui a fost Yeshua (Yeshu) din Nazaret; că *practica vrăjitoria* (adică făcea minuni, aşa cum se obişnuia în vremea aceea), înşelând şi ducând pe Israel în rătăcire; că-şi bătea joc de cuvintele Înţelepţilor; că el explica Scriptura în aceeaşi manieră în care o făceau fariseii; că avea cinci ucenici; că a spus că nu vine să desfiinţeze Legea şi nici să adauge ceva la ea; că a fost spânzurat (crucificat) ca învăţător fals şi înşelător, în ajunul Paştelui, care (Paşte) era într-o zi de Sabăt; şi că ucenicii săi vindecau bolnavii în numele lui".

Este indiscutabil că toată literatura rabinică Îl consideră pe Iisus un personaj istoric real. Venind din partea adversarilor, această atestare a realităţii Mântuitorului este cea mai bună dovadă în favoarea autenticităţii relatărilor din Evanghelie. De asemenea, textele conţin dovada clară a disperării şi a tenacităţii cu care rabinii au încercat, încă din primele momente, să denigreze şi să denatureze mesajul lui Hristos.

Radu COMĂNESCU

Le reamintim colaboratorilor noştri că nu luăm în considerare textele nedactilografiate şi că materialele nepublicate nu se restituie.

Pe de altă parte, îi rugăm pe abonaţii noştri din ţară să urgenteze achitarea abonamentelor pe trimestrul sau anul în curs.

Redacţia

ION MOȚA ȘI "SERVICIUL MONDIAL"

Claudio MUTTI

Constantin Papanace, primul editor[1] al corespondenței întreținute de Ion I Moța cu "Serviciul Mondial" din Erfurt, susținea pe drept că valoarea documentară a acestui epistolar este considerabilă. Dacă Papanace, într-un Cuvânt introductiv, folosea prilejul ca să "insiste puțin asupra a trei probleme" privitoare la doctrina și istoria Mișcării legionare, din partea noastră ne vom opri puțin asupra altor câtorva elemente interesante care se ivesc din documentația de față.

"Serviciul Mondial", *Welt-Dienst*[2], era numele organismului înființat în 1933 de Ulrich Fleischhauer, un colonel pensionar, discipol al lui Theodor Fritsch și prieten al lui Dietrich Eckart, care în 1919 înființase la Erfurt editura U. Bodung. În 1933 Fleischhauer stabilise legături în mai multe țări (Țările de Jos, Belgia, Luxemburg, Elveția, Austria, Ungaria) în vederea creării unui "birou de asistență tehnică" specializat în culegerea de știri despre activitățile iudaismului, în contrainformație și propagandă. *Welt-Dienst*-ul a putut să beneficieze de finanțare din partea Ministerului de Propagandă și, începând din 1937, din partea biroului de politică externă dirijat de Rosenberg. După declarațiile conținute într-un text programatic, "Serviciul Mondial luptă pentru concordia între popoare și menținerea păcii între națiile civilizate; de fapt, numai pacea este garanția adevăratei civilizații și a adevăratei omenii, este garanția unei dezvoltări superioare a genului omenesc, este izvor de bunăstare pentru toate popoarele. Uniți în această luptă, niște patrioți din toată lumea, gata pentru jertfă, s-au organizat ca să permită Serviciului Mondial să-și îndeplinească acțiunea culturală, într-o totală independență față de orice guvern". Pe lângă aceasta, centrul de la Erfurt publica un buletin bilunar, tot cu titlul de *Welt-Dienst*, care își propunea să-i "lămurească pe Creștinii prost informați, independent de statul sau țara căreia aparțin". Acest periodic, ca și broșurile scoase ca suplimente, era publicat în mai multe limbi: de la "trei limbi" pomenite în epistolarul de față, s-a ajuns la cele optsprezece din perioada de război. În sfârșit, *Welt-Dienst* organiza întruniri rezervate, la care interveneau reprezentanți ai mai multor țări: la conferința de la Erfurt din 1937 au participat delegați din douăzeci și două de țări.

Printre personalitățile care au avut legături cu *Welt-Dienst* și pe care le găsim pomenite în epistolarul de față, se află și monseniorul Umberto Benigni (1862-1934)[3]. "Viguroasă personalitate cu multiple activități"[4], Benigni fusese, în veacul al nouăsprezecelea, "unul dintre primii social-creștini italieni de nivel european"[5]. Scriitor fecund, în special autor al unei monumentale *Storia sociale della Chiesa* (7 tomuri, Milano, 1907-1933), la începutul veacului al douăzecilea a devenit, vorba lui Giovanni Spadolini, "geniul malefic al lui Pius X"[6], a cărui luptă antimodernistă a sprijinit-o, creând "un fel de contramasonerie, în scopul de a contracara înfiltrarea sectară în Biserică"[7]. "Serviciul secret" organizat de mons. Benigni s-a numit *Sodalitium Pianum* (ca un omagiu lui Pius V, sfântul ocrotitor al papei în funcțiune) și a vrut să fie "adversar nu numai al Revoluției iacobine și al radicalismului sectar, dar și al liberalismului religios și social"[8], de vreme ce-i arăta pe dușmanii de dinafară și de dinăuntru ai Bisericii Catolice: "Cei de dinafară (sectele iudeo-masonice și aliații lor direcți) se află în mâinile Puterii Centrale a Sectei; cei de dinăuntru (moderniștii, demoliberalii ș.a.m.d) sunt mijloace conștiente sau inconștiente ale acesteia din urmă pentru infiltrarea între catolici și descompunerea lor"[9]. Activitatea *Sodalitium*-ului s-a terminat odată cu "moartea lui Pius X și cu influența iezuiților în Vatican (...); dar prelatul a continuat să lupte ca răzleț, valorificând legăturile internaționale stabilite în perioada de aur"[10]. Deci, "ca răzleț", la trei ani după ce ierarhia bisericească decretase desființarea *Sodalitium*-ului, mons. Benigni s-a întâlnit cu Ion Moța la Budapesta. Evident, monseniorul era mult mai puțin mărginit și mult mai puțin habotnic decât mulți "integraliști", dacă se învoia să stabilească un contact cu fiul unui popă greco-ortodox...

În aceeași perioadă, întrevăzând "posibilitatea de a se folosi de poliția fascistă ca de o putere laică, ca să nu-și mărginească activitatea antimasonică la domeniul opiniei publice"[11], monseniorul preda Siguranței Publice "dosare rezervate speciale". Tot "ca razleț", e foarte probabil, el și-a întreținut relațiile cu centrul de la Erfurt; în mod verosimil, acesta din urmă trebuie să fi tras folos din experiența adunată de mons. Benigni într-o activitate care, oarecum, o anticipase pe aceea desfășurată de *Welt-Dienst*. În primii ani ai veacului, într-adevăr, monseniorul înființase *Corrispondenza Romana*, ce urma să devină *La Correspondance de Rome*; era vorba, după cuvintele cu care se prezenta buletinul însuși, de "o publicație de știri și comentarii, pe jumătate ziar și pe jumătate simplă agenție de presă. Nu este periodică, dar apare aproape zilnic, în afară de suplimentele extraordinare. *La Correspondance de Rome* apare în limba franceză; totuși ea va publica, în alte limbi și potrivit ocaziilor, comentarii și suplimente de însemnătate particulară"[12].

La zece luni după moartea monseniorului Benigni, are loc la Montreux (16 și 17 decembrie 1934) congresul organizat de Comitetele de Acțiune pentru Universalitatea Romei, la care Ion Moța ia parte în calitate de reprezentant

al Mișcării Legionare. Scrisorile pe care cu acel prilej Moța și corespondentul său de la Erfurt și le trimit reciproc ne arată diferența de perspective a congresiștilor cu privire la chestiunea evreiască. Moța îi pomenește, în special, pe Hoornaert și Mercouris, "care aveau concepții deplorabile, poate și de origine suspectă", și pe Somville și Mexer, "care erau absolut sioniști, sută la sută, și buni cunoscători ai problemei". Paul Hoornaert, de la *Légion National Belge*, îi distinsese pe evrei "integrați", asimilați și leali, de evrei "internaționali", agenți ai masoneriei mondiale; numai ei din urmă trebuiau să fie denunțați și atacați. Georgios Mercouris, fost ministru și șef al unei mișcări social-naționaliste grecești, împărtășind aceeași linie de idei cu delegații din Italia, Portugalia și Austria, se opusese la "orice încercare de a face o declarație generală despre evrei, susținând că era vorba de o chestiune pur interioară, diferită de la o țară la alta; deci, în conformitate cu spiritul congresului, fiecare națiune trebuia lăsată să rezolve problema după dorința ei"[13]. În ce-l privește pe belgianul Somville, de la *Ligue corporative du travail*, acesta sprijinise cererea lui Moța, adică să fie făcută de congres o declarație generală despre chestiunea evreiască; dar adăugase că, după părerea sa, soluția problemei "putea să consiste în a da evreilor o patrie a lor; prin urmare, prezentase posibilitatea să fie concedată evreilor Palestina, ca să-și poată «exprima civilizația lor proprie»"[14]. În sfârșit, Arnold Meyer, șeful *Frontului Negru* olandez, trebuie să fi fost într-adevăr reprezentantul unei organizații "neînsemnate și obscure" (după cum citim într-un raport trimis lui Ciano în 1935), de vreme ce acest Front rezultă necunoscut pentru corespondentul german al lui Moța. În orice caz, "admirabilul domn Somville" și Arnold Meyer erau "absolut sioniști, sută la sută", în sensul că pentru ei chestiunea evreiască putea să fie rezolvată prin transferarea evreilor din țările europene în Palestina. Era aceeași soluție către care păreau să încline uneori legionarii români, când strigau: "Pentru români România, pentru jidani Palestina!". Dar nu trebuie neglijat faptul că de la începutul anilor treizeci Mișcarea Legionară a luat o poziție hotărât antisionistă, "prin diverse materiale propagandistice fiind salutată lupta arabilor împotriva creării unui stat evreiesc în Palestina. A fost înființat chiar un «Comitet ad-hoc» pentru propagandă în favoarea luptei arabilor"[15].

Pe de altă parte, cu o lună înainte de congresul de la Montreux, se declarase "sionist" și Benito Mussolini, care încă nu întrase pe drumul unei politici mediteraneene coerente, adică hotărât proarabe. În timpul unei întrevederi cu Nahoum Goldmann, Ducele spusese: "Dar voi trebuie să creați un Stat Evreiesc. Eu sunt sionist, eu. Asta deja am spus-o doctorului Weizmann. Voi trebuie să creați un Stat adevărat (*un véritable État*), nu ridicola Vatră Națională care v-a fost oferită de englezi. Eu vă voi ajuta să creați un Stat Evreiesc"[16]. Atât întâlnirile lui Mussolini cu Weizmann și Goldmann cât și mai strânsele relații ale Ducelui cu Iabotinski și sioniștii revizioniști sunt explicate de Renzo De Felice în felul următor: "Cu prosionismul lui din anii 1933-1934 și într-o oarecare măsură și din primele luni ale lui 1935, Mussolini ținea să devină intermediar între evrei și arabi și să substituie hegemonia sa celei englezești în Palestina (moștenind toate dificultățile și sarcinile aferente); pe lângă aceasta, țintea să-și câștige simpatii în Europa și în America, prezentându-se ca ocrotitor al evreilor (dar fără să se expună prea mult, ca să nu și-i facă dușmani pe arabi); în sfârșit, vroia să mărească tensiunea în Palestina, deci să creeze, o spunem din nou, ulterioare dificultăți Angliei în unul dintre cele mai nevralgice puncte ale imperiului ei"[17]. În 1935, Reinhardt Heydrich împărtășea și el evreii în două grupuri, adică sioniști și susținători ai asimilării, exprimându-și preferința către cei dintâi, pentru că "mărturisesc o concepție strict rasială și prin emigrare contribuie la clădirea propriului Stat evrejesc (...) Urările noastre și bunăvoința noastră oficială se află cu ei"[18]. Și Alfred Rosenberg spunea: "Sionismul trebuie să fie viguros sprijinit, ca să fie transferată în Palestina, în fiecare an, o cotă de evrei din Germania"[19].

Deci la mijlocul deceniului al patrulea înființarea unui stat evreiesc în Palestina era dorită atât de cei care considerau dăunătoare pentru propriile lor țări prezența numeroaselor comunități evreiești și tindeau către o "curățire etnică", cât și de cei care, dorind să lupte împotriva hegemoniei britanice, credeau posibilă o politică mediteraneană proevreiască și proarabă în același timp. În primul caz era vorba, evident, de o poziție născută din exasperare; în al doilea caz, de o socoteală care vroia să fie machiavelică, dar era pur și simplu greșită! Aceeași greșeală a lui Mussolini, de altfel, o va comite URSS, când aceasta va favoriza nașterea așa-zisului "Stat Israel", legănându-se în iluzia că va putea face din el o bază prosovietică în Marea Mediterană și un aliat în "războiul rece" împotriva Occidentului.

În România, dezacordul față de "soluția" sionistă a fost manifestat în 1934 de filozoful Nae Ionescu, căruia Ion Moța, mai târziu, i-a încredințat propriul testament spiritual, înainte de a pleca spre frontul spaniol. În celebra Prefață la cartea lui Mihail Sebastian *De două mii de ani...*, Nae Ionescu a scris: "Există totuși o acțiune prin care evreii au încercat să se smulgă soartei lor. E sionismul. Încercarea mi se pare însă cu totul confuză. (...) Și acum, ce a vrut Theodor Herzl, și ce vrea sionismul? Să ia Ierusalimului nimbul lui mistic, caracterul lui de mit de până acum, și să transforme acest oraș într-o capitală de stat cu ministere și cu siguranță generală? Se poate. Numai că nu s-ar realiza decât o experiență cu totul trecătoare, cum au fost întotdeauna așezările politice iudaice, iar, pe de altă parte, concretizându-se Ierusalimul, s-ar lua evreilor din diaspora singurul centru de raliere care le-a făcut posibilă viața până astăzi. Sionismul este, fără îndoială, o încercare de a rupe cercul de suferință al fatalității iudaice, dar o încercare care nu poate duce decât cel mult la un rezultat: pierderea evreilor ca popor, prin sfărâmarea mitului ierusalimitean. Sionismul? Sinucidere! Și asta trebuia să fie o soluție!"[20].

În ce-l privește pe Moța, acest epistolar ar putea să ne lase impresia că el împărtășea părerea "sioniștilor" Somville și Meyer; dar sigur nu era o părere prosionistă ceea ce el exprimase deja cu fermitate zece ani mai devreme. Într-adevăr, publicând în românește *Protocoalele Înțelepților Sionului*, ☞

Nu prea înalt, dar foarte îndesat, cu mişcări sigure şi iuţi, în ciuda anilor ce-i albesc în plete, iscodind lumea cu ochi albastru-răzători, de o şiretenie fără răutate, ca unul îndelung vânat şi niciodată prins, ţinându-şi capul sus şi pieptul înainte, nu cu emfază, ci cu un fel de maiestate firească, amestec de voievod şi de haiduc rătăcit prin vaviloane – **ION GAVRILĂ OGORANU** este o legendă vie, în faţa căreia toate se pleacă şi se piticesc. Dacă nu l-ar cinsti oamenii, ar striga în urma lui pietrele...

Mi-l amintesc umblând, maiaţ, prin Paris ca prin Munţii Făgăraşului, drept fără ostentaţie, cu pas răzbit, ca un patriarh răsărit din uitare; trecătorii, deveniţi parcă deodată sfioşi, îi fereau calea de departe, cercetându-l cu un fel de admiraţie reverenţioasă, ca şi când l-ar fi recunoscut fără să-l cunoască, nu după nume, ci după soi, aşa cum simte jigania la om...

Fidel crezului legionar, luptător în rezistenţa armată din munţi împotriva comunismului (1948-1955), a supravieţuit ascuns timp de peste 20 de ani, scăpându-le mereu hăitaşilor printre degete. Povestea autentică a rezistenţei din Munţii Făgăraşului a scris-o, cu vocaţie de *mărturisitor*, în cele două volume (apărute până-n 1995) intitulate *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc*. Când represiunile s-au potolit, a coborât din munte, dar câte-o iscoadă a avut tot timpul pe urme. Se obişnuise cu asta şi uneori se amuza. "Eu mergeam înainte, fără nici o grijă; el mergea în urmă, cu grija mea"... Odată şi-a tuns, la propriu, urmăritorul. Văzându-l că se ţine scai, a intrat într-o frizerie şi s-a prefăcut a-şi aştepta rândul. Securistul a făcut la fel, crezându-se ignorat. Când să-i vină rândul, fostul partizan îi zice hâtru frizerului: "Eu mai aştept; serviţi-l pe dumnealui!". Şi securistul, ca să nu se deconspire penibil, s-a dat pe mâinile frizerului. Între timp omul nostru s-a ridicat, a salutat politicos şi s-a dus, nesupărat, la ale sale...

Cei care-l ştiau pe Ion Gavrilă luptătorul, fie din memoriile publicate la Editura "Marineasa", fie din "Memorialul durerii" al d-nei Lucia Hossu-Longin, fie din paginile unor publicaţii postdecembriste de dreapta (printre care şi *Puncte cardinale* sau *Lumea satului*) sunt acum ispitiţi să întâlnească o altă faţă a omului: aceea de "povestaş" cu vână sadoveniană, atent nu doar la epicul existenţei tradiţionale, dar şi la rânduielile tainice ale Firii, topind la un loc, cu pană sigură, naraţiunea vioaie, tezaurul experienţei proprii sau ancestrale, descrierea de o mare plasticitate lirică, umorul sfătos şi înţelepciunea nediscursivă a "lumii lui Dumnezeu". Dulcea vorbire făgărăşană (la finele cărţii figurează şi un glosar) înfloreşte în ample desfăşurări stilistice, vădind un artist conştient de mijloacele sale, uneori confiscat de farmecul pur al "zicerii". Cele şapte texte adunate în proaspătul volum *Întâmplări din lumea lui Dumnezeu* (Editura M. C[osmovici]., Bucureşti, 1998, 145 pp., cu rafinatele ilustraţii ale tinerei graficiene Simona Bucan), inegale poate nu doar ca întindere, dar şi ca valoare literară, alcătuiesc însă icoana unei lumi fascinante, care încununează, pe un plan mai general, vocaţia de mărturisitor a autorului. Acesta se sinchiseşte mai puţin de "construcţia epică"; în fond, adevărata şi marea "întâmplare" a acestei lumi este uriaşa colcăire a *vieţii*, după rânduieli eterne, ca un "miracol" perpetuu, al cărui tâlc nu se dezvăluie întreg decât prin *trăire*, prin acordul uman cu "ritmurile cosmice". Ne aflăm poate, la acest ceas de invazie galopantă a civilizaţiei de tip occidental ("Şi cum vin cu drum de fier, / Toate cântecele pier"...), în faţa uneia dintre ultimele mărturii beletristice a ceea ce Mircea Eliade numea "creştinismul cosmic", iar teologia răsăriteană – "sentimentul cosmic şi organic al existenţei".

Moş Pian, din bucata cu acelaşi nume (practic lipsită de osatură epică), rătăcitor extatic prin "lumea celor care nu cuvântă" (dar tainic-cuvântători în graiul lor ne-omenesc), devine întruchiparea exponenţială a unei "ţărănii" sacerdotale, un soi de "Mare Orb" blagian în variantă creştină, învitându-ne, cu gesturi simple şi vorbe naive, la liturghia cotidiană a tainelor Firii. *Două Vetuţe* pare o bucată de abecedar, forţând aceeaşi temă în universul domestic, pe dimensiunea ludică a copilăriei. (De unde atâta rezervă de puritate, îţi vine să te întrebi, la acest om hăituit o treime din viaţă asemenea unei sălbăticiuni, confruntat în atâtea rânduri cu moartea, cu mizeria, cu trădările acestui veac?!). *Cine-s mai tari?* înfăţişează un insolit şi pilduitor război al furnicilor, unde cele mari sunt înfrânte de cele mici, a căror unică armă este jerfa de sine. Ceea ce fascinează este migala observaţiei (deopotrivă "entomologice" şi "poetice"). *Piţi* este un înduioşător recviem pentru un pui de cinteză aurie ("cea mai necăjită şi neajutorată pasăre din tot cuprinsul pădurii"), în care străluceşte, insuficient valorificat, nucleul epic al unei mari nuvele (povestea lelei Viroana, cea care a murit singură şi săracă, dar ţinând în ladă poliţa unei averi uriaşe, moştenite la bătrâneţe de la omul ei, ce "luase drumul Americii" şi nu se mai întorsese niciodată). Despărţite de bucata numită *Pripas* (povestea unui câine ce nu-şi află rostul, poate o alegorie reinterpretabilă în plan uman, ca şi *Cine-s mai tari?* sau *Piţi*), textele cele mai substanţiale şi mai savuroase ale volumului sunt cele intitulate *Lupii* (pp. 39-65) şi *Urşii* (pp. 72-139), două adevărate "monografii" regizate beletristic, după modelul povestirilor sadoveniene la gura sobei, bazate pe observaţia vie, dar şi pe documentaţia folclorică, epuizând realitatea şi proiectând-o în mit. E aici şi ceva din verva eseistică odobesciană (*Pseudokinegetikos*), dar cu un alt gen de "erudiţie", necărturărească. Anevoie s-ar putea închipui o mai completă prezentare neconvenţională a celor două specii şi a raporturilor lor cu lumea umană, fără nici o lezare a cadrului estetic.

Volumul *Întâmplări din lumea lui Dumnezeu* a fost lansat la Muzeul Literaturii Române din Bucureşti, duminică 15 martie, ora 12.00, în prezenţa autorului.

Mai rezistă "celula" românească de azi la acest gen de ofertă estetică de iz "sămănătorist"? Oricum ar fi, cine ar îndrăzni să-l reducă la ipostaza de condeier pe *omul* Ion Gavrilă Ogoranu, a cărui statură se ridică, în odăjdiile cărunteţii, deasupra tuturor cărţilor negre sau albe ale comunismului, cu acea maiestate a brazilor care "se frâng, dar nu se îndoiesc" şi de care "lumea lui Dumnezeu" e astăzi atât de lipsită?

Răzvan CODRESCU

"Ion I. Moţa, student", a comentat Introducerea lui Roger Lambelin cu următoarea notă de subsol: "Evreii erau împărţiţi înainte de război în *sionişti şi nesionişti*. Cei dintâi urmăreau întemeierea domniei jidoveşti asupra lumii, prin renaşterea vechei împărăţii jidoveşti a Ierusalimului. Cei din urmă voiau acelaşi lucru, însă fără a mai reînvia regatul Palestinei, ci rămânând numai risipiţi printre popoarele lumii, aşa cum sunt azi. Acum, după război, aproape toţi jidanii sunt «sionişti»"[21].

Deconspirând opţiunea sionistă ca una din cele două tactici ale iudaismului mondial, studentul Ion Moţa s-a ţinut departe de cursa în care, la un moment dat, au riscat să cadă conducători de stat şi şefi revoluţionari.

Dar referirea la *Protocoalele Înţelepţilor Sionului* ne îndeamnă să ne oprim asupra unui episod despre care găsim o mărturisire în corespondenţa lui Moţa cu *Welt-Dienst*: procesul de la Berna, din 1934-1935. Să reamintim faptele. Pe ziua de 13 iunie 1933, gruparea elveţiană *Front National* distribuia câteva exemplare din a treisprezecea ediţie a *Protocoalelor*, traduse în germană de Theodor Fritsch[22]. Făcând apel la o lege confederală care interzicea publicarea şi difuzarea de texte obscene, Uniunea Comunităţilor Izraelite din Elveţia şi Comunitatea Izraelită din Berna i-au denunţat pe Theodor Fischer, director al ziarului "Eidgenossen", pe muzicianul Silvio Schnell şi pe trei alte persoane. Prima şedinţă de tribunal a avut loc în ziua de 16 noiembrie 1933. Preşedintele a numit o comisie compusă din trei experţi: profesorul de drept Arthur Baumgarten pentru pârâtori, pastorul Münchmeyer pentru acuzaţi şi scriitorul C.A. Loosli ca expert al tribunalului. Dar pastorul Münchmeyer a dispărut în mod misterios, încât la şedinţa din 29 octombrie 1934 acuzaţii au trebuit să vină fără expertul lor. Deci apărarea a cerut o amânare şi şedinţa următoare a fost fixată pe 29 aprilie 1935. "Tinerii noştri prieteni din Elveţia au încurcat afacerea prosteşte, pentru a ne chema în ajutor numai cu cinci zile înainte de şedinţa decisivă", îi scrie lui Ion Moţa corespondentul din Erfurt, în data de 28 decembrie 1934. Sub numele "tinerilor prieteni din Elveţia" a fost Ulrich von Roll, *gauleiter*-ul bernez al *Front*-ului *National*, cel care a cerut ajutorul nemţilor; dar puţin mai târziu, ca să nu fie prea dependent de *Reich*, von Roll a luat legătura şi cu mama consulului general român la Berlin, adică cu înstărita prinţesă Caragea, care locuia la Locarno-Monti şi patrona activităţile unei "Ligi de apărare ariană" înfiinţate de ea însăşi. Deocamdată, pe când acuzaţii îl amânau şi centrul de la Erfurt se străduia cum putea, procesul se apropia de faza finală. Pe 14 mai 1935 judecătorul Meyer a condamnat pe cei doi acuzaţi principali la o amendă, pentru difuzare de literatură obscenă. Recursul acuzaţilor a fost judecat de curtea de apel din Berna în toamna anului 1937: pe 1 noiembrie decizia pronunţată în prima instanţă a fost anulată, pentru că *Protocoalele* nu erau literatură obscenă. De această hotărâre Ion Moţa n-a mai putut să se bucure: în ziua de 13 ianuarie a aceluiaşi an el căzuse pe câmpul de luptă, la Majadahonda.

Note:

1. Constantin Papanace a publicat în 1954 o broşură policopiată, nr. 10 din "Biblioteca verde" editată de el. Pe coperta (imprimată) se pot citi datele următoare: Ion I. Moţa, *Corespondenţa cu "Serviciul Mondial" (1934-1936)*, cu introducere de Constantin Papanace, Editura "Armatolii", Cetatea Eternă, 1954. Textul broşurii a fost tradus integral în limba italiană: Ion Motza, *Corrispondenza col Welt-Dienst (1934-1936)*, traducere şi prefaţă de Claudio Mutti, Edizioni all'insegnà del Veltro, Parma, 1996.
2. Asupra *Welt-Dienst*-ului, a se vedea: W. Bondy, *Racketeers of Hatred, Julius Streicher and the Jew-baiters' International*, London 1946, pp. 66-105; Z.A.B. Zeman, *Nazi Propaganda*, London 1964, pp. 72-73; O.J. Rogge, *The Official German Report*, New York, 1961, pp. 76-78.
3. Asupra monseniorului Benigni, a se vedea: F. Antonelli (îngrijitor), *Romanae Beatifications et Canonizationis Servi Dei Pii Papae X*, Città del Vaticano, 1950, pp. 197-205; P. Scoppola, *Dizionario biografico degli italiani*, Roma, 1966, vol. VIII, pp. 506-508; *Encyclopaedia Universalis* vol. XVIII, 1974; É Poulat, *Intégrisme et catholicisme intégral. Un réseau secret international antimoderniste: La "Sapinière"*, Paris, 1969; É. Poulat, *Catholicisme, démocratie et socialisme. Le mouvement catholique et Mgr. Benigni de la naissance du socialisme a la victoire du fascisme*, Tournai, 1977; M.T. Pichetto, *Alle radici dell'odio. Preziosi e Benigni antisemiti*, Milano, 1983.
4. J. Robin, *Les sociétés secrèts au rendez-vous de l'Apocalypse*, Paris, 1985, p. 104.
5. G. Vannoni, *Le società segrete dal Seicento al Novecento*, Firenze, 1985, p. 258.
6. G. Spadolini (îngrijitor), *Il cardinale Gasparri e la questione romana*, Firenze, 1972, p. 27.
7. G. Vannoni, *Massoneria, Fascismo e Chiesa cattolica*, Bari, 1979, p. 171.
8. Întinse pasaje din textul programatic al *Sodalitium*-ului *Pianum* se află în articolul lui U. Carandino, *Il Sodalitium Pianum di Mons. Benigni (prima parte)*, "La Tradizione Cattolica" (Torino), VII, 1 (28), 1996, pp. 27-32.
9. *Ibidem*.
10. G. Vannoni, *Le società segrete*, cit., p. 258.
11. G. Vannoni, *Le società segrete*, cit., pp. 258-259.
12. J. Robin, *Les sociétés secrètes au rendez-vous de l'Apocalypse*, cit., p. 105.
13. M.A. Ledeen, *L'internazionale fascista*, Bari, 1973, p. 158.
14. *Ibidem*.
15. D. Zamfirescu, *Legiunea Arhanghelului Mihail de la mit la realitate*, Bucureşti, 1997, p. 113.
16. M. Michaelis, *Mussolini e la questione ebraica*, Milano, 1982, p. 84. A se vedea şi J. Draenger, *Nahoum Goldmann*, Paris, 1956, II, p. 214 şi urm.; N. Goldmann, *Memories*, London, 1970, pp. 134-5 şi 153-4; R. De Felice, *Il fascismo e l'Oriente*, Bologna, 1988, p. 310.
17. R.De Felice, *op. cit.*, p. 149.
18. É. Ratier, *Les guerriers d'Israël*, Paris, p. 78.
19. *Ibidem*.
20. N. Ionescu, Prefaţă la M. Sebastian, *De două mii de ani...*, Bucureşti, 1990, pp. 22-24.
21. *"Protocoalele" Înţelepţilor Sionului, traduse direct din ruseşte în franţuzeşte şi precedate de o introducere de Roger Lambelin, în româneşte de Ion I. Moţa, student*, Orăştie, 1923, p. 14, n. 2.
22. T. Fritsch, *Die zionistischen Protokolle*, Leipzig, 1920.

TALMUDUL

"Eu nu sunt cetățean american de religie mozaică. Eu sunt evreu. Sunt american de 63 de ani, dar sunt evreu de 4000 de ani."
Rabinul Stephen S. Weise

16. ATITUDINEA IUDAISMULUI ORTODOX FAȚĂ DE CREȘTINISM

"Să recunoaștem deschis că Talmudul și literatura talmudică - dincolo de ura și disprețul pe care le exprimă față de toți gentilii în general, conțin formulări și precepte extrem de injurioase la adresa directă a creștinismului. De exemplu, ***Talmudul în afara unui pomelnic de acuzații sexuale împotriva lui Iisus, spune că pedeapsa acestuia în iad este să fie înecat într-o baie de excremente clocotite;*** *voiau oare prin asta să-și atragă mulțumirile credincioșilor creștini? Să mai citâm* ***și procedeul care ordonă evreilor să ardă, de preferință în public, orice exemplar al Noului Testament care le-ar fi căzut în mâini****. Precept care nu a fost abolit și este aplicat până în zilele noastre: la 23 martie 1980, sute de exemplare ale Noului Testament au fost arse la Ierusalim, în public și respectând ritualul, sub auspiciile organizației religioase Yad Le'akhim, subvenționată de ministerul israelian al cultelor"* (sublinierile ne aparțin).

Această succintă caracterizare a aversiunii manifestate de iudaismul talmudic față de creștinism nu este datorată unui antisemit înrăit, ci unui cunoscut om de știință evreu, Israel Shahak, care face precizările citate mai sus în *Povara a trei milenii de istorie și de religie iudaică*. Credincios principiului *"Amicus Plato sed magis amica veritas"* (parafrază latină a textului aristotelic din *Etica nicomachică*: *"Chiar dacă și prietenia și adevărul ne sunt dragi, se cuvine să dăm precădere adevărului"*), pe care-l pune în fruntea primului capitol al lucrării sale, Israel Shahak nu are rețineri în a aborda problema centrală a raporturilor cu caracter religios dintre evrei și creștini: *"Ura față de Iisus și calomniile împotriva lui"*. Cu privire la acest delicat subiect, el nu se sfiește să atace rădăcina răului, Talmudul.

"Dar aici nu ne interesează realitatea faptelor referitoare la Iisus, ci poveștile fanteziste și defăimătoare colportate de Talmud și de literatura talmudică, în care evreii au crezut până în secolul XIX-lea și în care mulți continuă să creadă și astăzi, în special în Israel. De fapt, atitudinea ostilă a evreilor față de creștinism a fost determinată, în mare măsură, de aceste false povestiri. Conform Talmudului, un tribunal rabinic legitim l-a condamnat pe Iisus pentru idolatrie, pentru incitarea evreilor la idolatrie și pentru ofensa adusă autorităților rabinice. Toate sursele iudaice clasice care comentează executarea sa, își asumă cu fruntea sus responsabilitatea acestui act și se bucură de acest lucru; în relatarea talmudică a evenimentelor, romanii nici măcar nu sunt amintiți. Și mai răuvoitoare sunt acele povestiri, mai larg răspândite în popor și care erau luate foarte în serios, cum este ***Taldot Yeshu*** *(Viața lui Iisus), de tristă faimă, pentru că la crimele amintite mai sus o mai adaugă și pe cea de vrăjitorie. Pentru evrei, însuși numele lui Iisus a devenit un simbol al tuturor josniciilor posibile, iar această tradiție populară nu a dispărut. De asemenea, Evangheliile constituie obiectul unei uri înverșunate și nu este permis să fie citite (și a fortiori să fie studiate) nici în școlile evreiești actuale."*

Literatura de inspirație talmudică având ca obiect calomnierea lui Iisus Hristos a circulat, ca texte scrise de mână, în toată lumea iudaică. Diferitele variante ale scrierii *Taldot Yeshu* erau citite în taină, în familie, în seara de Crăciun, ca un răspuns iudaic la marea sărbătoare a creștinismului - Nașterea Domnului. Pentru edificare redăm, în rezumat, cuprinsul unei astfel de biografii a lui Iisus fabricate în laboratoarele talmudice.

Miriam (Maria) era logodnica lui Jochanan, un bărbat de neam regesc, învățat și cucernic. Josef, fiul lui Panther, era vecin cu Maria și, de câte ori avea prilejul, își arunca privirile pofticioase spre frumoasa sa vecină. Într-o seară de sabbat, după ce s-a îmbătat, a intrat la Maria în casă și i-a cerut să facă dragoste cu el. Maria l-a refuzat, spunându-i că are menstruație și i-a cerut să-și vadă de drum. (Legea mozaică interzice categoric relațiile sexuale cu femeile aflate în această situație - *Leviticul* 15, 19-33). Josef nu a ținut însă seama de rugămintea ei, s-a împreunat cu ea și Maria a rămas însărcinată. Când s-a aflat această întâmplare, Jochanan, copleșit de durere, a părăsit Palestina și s-a stabilit la Babilon, în timp ce Maria a dat naștere unui fiu, căruia i-a dat numele de Josua.

Iisus, căci acesta a fost fiul Mariei, a studiat Talmudul, a aprofundat Tora, devenind un bun cunoscător al problemelor religioase, dar era încrezut și arogant. *"Ticâlosul* - așa îl califică textul talmudic - *trecea pe lângă rabini cu capul sus, fără să se descopere și nu răspundea la salutul oamenilor"*. Văzându-l cum se comportă, un rabin a spus: *"Este un bastard!"*, iar altul a adăugat: *"Și fiul unei femei care l-a conceput când avea menstruație"*.

Auzind ce se spune despre el, Iisus s-a dus la mama sa și i-a cerut să-i dezvăluie adevărul cu privire la nașterea sa: *"Spune-mi adevărul, ca să nu fiu nevoit să te forțez, căci pentru o femeie desfrânată nu am respect"*. Și cum Maria nu a vrut să-i dezvăluie adevărul, Iisus a folosit brutalitatea pentru a o determina să mărturisească. După o versiune, ar fi închis-o într-o ladă și nu i-a dat drumul decât după ce a mărturisit. După altă versiune, i-ar fi strâns sânii cu ușa și, de durere, Maria a dezvăluit împrejurările în care l-a conceput pe Iisus.

Ca vrăjitor, Iisus era în posesia unui cuvânt magic, cu ajutorul căruia putea face minuni. Aceste minuni i-au determinat pe mulți evrei renegați să i se alăture, fapt care a subminat unitatea politică și religioasă a poporului. Când s-a lăudat că poate să se înalțe în aer, spre cer, i s-a cerut să accepte o întrecere cu Iuda Iscarioteanul. Iisus a rostit cuvântul magic și s-a ridicat în aer. Apoi a rostit același cuvânt și Iuda, care *"s-a avântat ca un vultur spre cer"*. În aceste condiții, întrecerea părea nedecisă, până când Iuda a urinat pe Iisus, gest care a pus capăt vrăjii, provocând căderea acestuia pe pământ.

Tribunalul rabinic l-a condamnat pe Iisus la moarte sub învinuirea de instigare la răzvrătire și șarlatanie, urmând să fie crucificat. Dar, cu ajutorul cuvântului magic, el făcea ca crucile de lemn pe care era răstignit să se prăbușească. Naivii credeau că este vorba de o minune, rezultat al cucerniciei sale. Când însă executorii sentinței au adus o cruce confecționată din lemn carbonizat la exterior, cuvântul magic nu a mai avut efect și Iisus și-a dat sufletul pe această cruce, ca stricător de lege. După moarte a fost îngropat în grădina lui Iuda și, mai târziu, ucenicii săi au spus că s-ar fi înălțat la cer. Acesta este mielul povestirii *Taldot Yeshu* care, în diferite variante, a circulat și continuă să circule în comunitățile iudaice din întreaga lume.

Dar nu numai în literatura de inspirație talmudică, ci chiar în textul Talmudului se găsesc pasaje denigratoare la adresa creștinismului. Ignorând cu bună știință cronologia (Rabbi Akiba - m. 135 d. Chr. - este menționat ca fiind contemporan cu Iisus Hristos și principalul său contestatar) Talmudul o prezintă pe Maica Domnului - Fecioara Maria - ca pe o femeie desfrânată, căsătorită cu un oarecare Paphos. Din legătura acestei adulterine, recunoscute ca atare, cu un soldat roman numit Pandera (așadar o legătură cu una din cele mai abjecte creaturi, cum erau considerați ocupanții romani de populația evreiască), s-a născut *"bastardul"* Iisus Hristos, *"Ben Pandera"* (fiul lui Pandera), cum îl denumește frecvent textul talmudic.

În alte texte, Iisus Hristos este prezentat drept cel mai primejdios demagog ce s-a ivit vreodată în mijlocul poporului evreu, asemănător cu Valsam, fiul vrăjitorului Bear (menționat în *Iosua* 13, 22), pe care *"fiii lui Israel l-au ucis cu sabia"*. I se presupune, de asemenea, cunoașterea artei vrăjitoriei, pe care a învățat-o în Egipt *"pentru a-l ispiti și ademeni pe Israel"* (*Tractatul Sanhedrin* 43 a). Influența nocivă asupra conaționalilor săi este descrisă în următorii termeni: *"Urmele lăsate de acest Mesia sunt vizibile pretutindenipe unde a trecut. Neruşinarea creşte, ambiţiile înfloresc, viile rodesc, dar vinul este scump; conducătorii înclină spre erezie; cei ce greşesc nu mai sunt dojeniţi, casa de adunare se transformă în loc de desfrâu, înţelepciunea învăţătorilor Scripturii este nesocotită; cei care se feresc să păcătuiască sunt disprețuiți, iar adevărul este nesocotit; fiul își înjoseşte tatăl, fiica se răzvrăteşte împotriva mamei, şi tot veacul arată jalnic..."* (*Tractatul Sota* 49 a, b). În aceiași termeni vorbește și Rabbi Jehuda despre perioada creștină, încheindu-și considerațiile astfel: *"... și fața veacului arată ca fața câinelui"* (*Tractatul Sanhedrin* 96 b și 97 a).

Cât de departe ajunge ura îndreptată împotriva lui Hristos, se poate vedea din următoarea întâmplare relatată în Talmud (*Tractatul Awoda Sara* 16b, 17a). În timpul persecutării creștinilor din Palestina, Rabbi Eliezer a fost adus în fața procuraturului roman sub acuzația de a face parte dintr-un grup de creștini. Constatându-se eroarea, după ce a fost admonestat de înaltul funcționar roman, a fost pus în libertate. Reîntors între ai săi, Rabbi Akiba l-a întrebat dacă totuși nu a făcut ceva care să fi trezit bănuiala autorităților romane. Temerea lui Rabbi Akiba s-a dovedit întemeiată, căci în timp ce Rabbi Eliezer se găsea în piața din Sepphoria, s-a întâlnit și a stat de vorbă cu Jaakov din Kfar Sechanja, un ucenic al lui Iisus Nazarineanul. (În traducerile Talmudului precizarea *"un ucenic al lui Iisus Nazarineanul"* lipsește). Acesta i-a transmis punctul de vedere al lui Iisus la întrebarea care frământa cercurile evreiești: dacă daniile primite de la prostituate pot fi utilizate pentru construirea closetului din Templu folosit de marele preot, și dacă și acest loc este sfânt, așa cum este Templul? Răspunsul dat de Iisus prin ucenicul său, *"ceea ce provine din murdărie, își are locul tot în murdărie"* (o referire la *Mihea* 1, 7), i-a plăcut lui Rabbi Eliezer. Dar a fi de acord cu o afirmație a ereticului Iisus este un mare păcat, fapt care îndreptățește indignarea evreilor, indignare care l-a adus pe învățatul evreu la un pas de a fi condamnat la moarte ca eretic! O atitudine care va deveni normă de conduită pentru iudaismul ortodox în raporturile sale cu creștinii și creștinismul, până în zilele noastre. Și în timp ce iudaismul ortodox rămâne inflexibil pe poziția de condamnare a creștinismului ca religie idolatră, creștinismul, prin unele din cele mai autorizate voci din conducerea instituțiilor sale, se dovedește dispus la concesii care merg până la afectarea fundamentului său dogmatic! De două mii de ani, pentru evrei Iisus este *"bastardul"*, *"fiul de târfă"*, *"fiul unei adulterine conceput la menstruație"* (Rabbi Akiba), *"rod al desfrânării"*, *"cel spânzurat"*, sau *"câinele mort și îngropat sub o grămadă de gunoi"*. În replică, Papa Ioan Paul II declara în 1984, în sinagoga din Roma: *"Evreii sunt fraţii noştri iubiţi şi într-o bună măsură fraţii noştri mai mari"*... Frații cui? Probabil ai evreilor care dețin demnități înalte în Biserica Romano-Catolică... Căci de o adevărată "frăție" cu Iisus Hristos și cu urmașii Săi nici nu poate fi vorba, cum se vede din toate cele de mai sus!

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU.

O RADIOGRAFIE EVREIASCĂ A "IUDEO–NAZISMULUI"

Prezentarea cărții *Povara a trei milenii de istorie și religie iudaică* a lui Israel Shahak

- URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT -

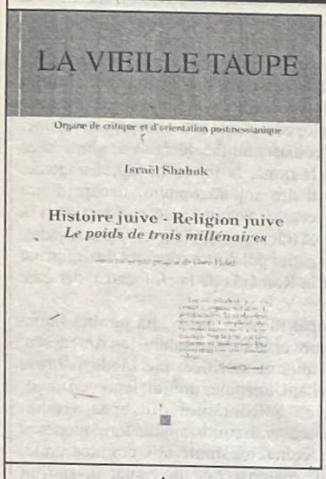

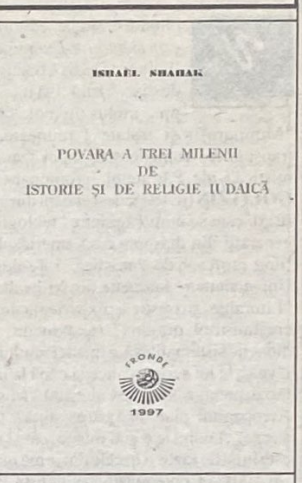

✡

Continuăm prezentarea cărții lui Israel Shahak (ed. engl. 1994; ed. fr. 1996), bazându-ne pe ediția românească scoasă de d-l G. Pișcoci-Dănescu (FRONDE, Alba Iulia-Paris, 1997; trad. Domnica Ciuc).

Reamintim că Israel Shahak este un evreu polonez trecut prin mai multe lagăre naziste și stabilit în Palestina (viitorul stat Israel) din 1945. Exasperat de fundamentalismul politico-religios al evreilor israelieni (dar și de complicitatea celor din diaspora), el avea să pornească o luptă susținută împotriva a ceea ce numește "iudeo-nazismul" (termen lansat, se pare, de către răposatul Yehoshua Leibovitch – v. ed. rom., p. 11).

În numărul din noiembrie 1997 am prezentat preliminariile cărții (*motto*-ul lui Noam Chomsky, prefața lui Edward W. Said și cuvântul înainte al lui Gore Vidal – un evreu, un islamist și un creștin), precum și primul capitol, "Visul unei societăți închise" (pp. 23-42 din ed. rom.). În numărul din decembrie 1997 am prezentat capitolul al doilea, "Prejudecăți și falsificări de sens" (pp. 43-72 din ed. rom.). În numărul din ianuarie 1998 am prezentat capitolul al treilea, "Ortodoxie și interpretare" (pp. 73-102 din ed. rom.). În numărul pe februarie-martie am prezentat capitolul al patrulea, "Povara istoriei" (pp. 103-145 din ed. rom.). În numărul de față continuăm, în aceeași manieră *descriptivă*, cu prezentarea capitolului al cincilea, "Legile împotriva neevreilor" (pp. 147-190).

***Răspândirea* și *înțelegerea* mesajului lansat de profesorul Shahak. precum și *detabuizarea* acestei problematici complexe, ni se par de o importanță fundamentală atât pentru evrei, cât și pentru neevrei, mai exact pentru orice om care participă, onest și responsabil, la "aventura" istorico-politică și moral-spirituală a *umanității* contemporane.**

(Ilustrația – care a însoțit prezentarea noastră și în numerele anterioare – este împrumutată din vol. lui Emmanuel Ratier, *Les Guerriers d'Israël. Enquête sur les milices sionistes*, Facta, 1996).

V. Sistemul de legi al iudaimului clasic își are originea (v. cap. III) în Talmudul babilonian. "Primul cod al legii talmudice, având și astăzi o importanță fundamentală, este *Mishneh Torah*, scris de Moise Maimonide spre sfârșitul secolului al XII-lea. Lucrarea cu cea mai mare autoritate, foarte utilizată până astăzi ca manual, este *Shulhan 'Aruk* ("Masa-ntinsă") de Joseph Caro (sfârșitul secolului al XVI-lea) – compendiu pentru uzul poporului al lucrării *Bet Josef* ("Casa lui Iosif"), voluminosul său comentariu destinat eruditilor. Pe de altă parte, au fost scrise numeroase comentarii despre *Shulhan 'Aruk*, în special de-a lungul secolului al XVII-lea; există însă și unul datând din secolul nostru și care își are importanța sa: *Mishnah Berurah*. În sfârșit, *Enciclopedia talmudică* (în ebraică) – compilație publicată în Israel începând din 1950, prin grija celor mai de seamă specialiști rabinici ortodocși ai țării – este un bun compendiu al întregii literaturi talmudice" (pp. 147-148). Bazându-se cu precădere pe aceste surse, autorul arată *în ce fel legea iudaică se raportează la neevrei* (problemă atinsă doar tangențial în capitolele anterioare), punându-i în lumină nu doar ostilitatea principială, ci împingând deconspirarea până la cele mai scandaloase amănunte (aproape incredibile pentru o minte normală).

În prim plan stă *omorul* (și chiar *genocidul*). Dacă uciderea unui evreu este o crimă capitală[1], pedepsită cu asprime de autoritățile rabinice, uciderea unui "gentil" constituie doar "un păcat împotriva legilor Cerului" (dacă s-a comis cu premeditare), sau chiar nici un păcat (dacă a fost cauzată indirect); ucigașul nu cade sub incidența nici unui tribunal talmudic[2]. Orice ucigaș neevreu căzut sub jurisdicție evreiască trebuie executat (indiferent de apartenența etnică sau religioasă a victimei); dacă însă victima este un neevreu, iar asasinul se convertește la iudaism, atunci pedeapsa nu se mai aplică. "Toate acestea – observă profesorul Shahak – au un raport direct și practic cu realitățile statului Israel. Deși codul penal israelian nu face distincție față în între evreu și gentil, rabinii ortodocși fac această deosebire, fiindcă ei se inspiră din *Halakhah* [sistemul tradițional de legi iudaice – *n.n.*] ori de câte ori dau sfaturi credincioșilor – în special celor care-și fac serviciul militar[3]" (p. 149; paginile următoare – până la 155 – aduc suficiente exemple în acest sens).

Să vedem acum ce spune iudaismul tradițional despre *salvarea vieții* cuiva (p. 156 și urm.), mai ales că evreii reproșează curent "lumii întregi", după al doilea război mondial ("uneori pe bună dreptate, alteori pe nedrept", observă profesorul Shahak), "că nu a dat ajutor evreilor care erau pe punctul de a fi masacrați", reproș care se aude tot mai stăruitor în vremea din urmă și la adresa poporului român (a se vedea, spre exemplu, cazul Radu Ioanid, amplu dezbătut în presa centrală). "Conform învățăturii *Halakhah*, salvarea vieții unui alt evreu este o îndatorire supremă (*Shulhan 'Aruk*, "Hoshen Mispat" 426)", pe când "în ce îi privește pe gentili, principiul talmudic nu permite ca viețile lor să fie salvate" (Tractatul *'Avodah Zarah* 26b). Maimonide este, în această privință, cât se poate de radical, discutând și problema medicilor evrei, care nu au dreptul să vindece un neevreu decât dacă acela ar avea puterea să facă un rău comunității (*op. cit.*, "Ucigași" 4, 11 și "Idolatrie" 10, 1-2), fiind rege sau demnitar (Maimonide însuși a fost medicul personal al lui Saladin). Lucrurile se complică și în aceste cazuri excepționale, dacă e la mijloc ziua de sabat (v. p. 161 și urm.). Însă "în zilele noastre, majoritatea medicilor evrei nu mai sunt religioși și nu cunosc conținutul acestor reguli", este de părere autorul. "Cât despre cei care sunt totuși credincioși practicanți, mulți preferă, spre onoarea lor, să respecte mai curând jurământul lui Hippocrate decât învățăturile rabinilor lor fanatici. Cu toate acestea, nu se poate ca rabinii să nu-i influențeze pe unii dintre medicii care fac parte din congregațiile lor și este sigur că printre ceilalți, care în practică nu urmează aceste sfaturi, mulți evită totuși să le denunțe în mod public" (pp. 166-167).

Discriminarea neevreilor are și multe alte aspecte: *sexuale* (exemplu: femeile de alt neam sunt considerate, pe urmele aceluiași Maimonide, drept *N. Sh. G. Z.*, abreviere a cuvintelor ebraice *niddah*, *shifhah*, *goyah*, *zonah*, adică "impură", "sclavă", "femelă", "prostituată" – v. nota 126), *sociale* (ex.: "După doctrina *Halakhah*, trebuie împiedicată – pe cât se poate – orice numire a unui gentil într-o funcție care i-ar da fie și cea mai mică putere asupra evreilor" – p. 171), *juridice* (ex.: "Pentru că gentilii, după *Halakhah*, sunt mincinoși prin fire, mărturia lor nu poate avea nici o valoare în fața unui tribunal rabinic" – p. 172), *financiare* (ex.: camăta, ca și orice gen de înșelătorie, este nerecomandabilă față de un alt evreu, dar recomandată constant față de neevrei, ce-i drept cu unele nuanțe, care nu schimbă însă esențial lucrurile – v. pp. 173-175) etc.

Un caz special este cel al neevreilor (cei mai mulți de origine arabă) care trăiesc pe pământul Israelului (*Eretz Ysra' el*) sau sunt doar în trecere pe acolo. Există un întreg sistem de legi menite să asigure supremația evreilor în spirit sionist. Astfel, "învățăturile *Halakhah* le interzic evreilor să vândă bunuri imobiliare (terenuri și case) gentililor aflați pe pământul Israelului" (p. 176), iar închirierile se fac în condiții precise, adeseori umilitoare pentru "beneficiari"; în general, străinii sunt văzuți cu ochi răi, orice "amestec" sau "deschidere" trezind suspiciuni de origine străveche (a căror expresie este și o poruncă precum cea din *Ieșirea* 23, 33, constant invocată de autoritățile rabinice).

Există, în fine, o serie întreagă de "comportamente înjurioase" la adresa neevreilor, inoculate prin chiar învățământul religios, în scopul de a întreține disprețul și ostilitatea. Astfel (v. p. 179 și urm.), "într-una dintre primele formule ale rugăciunii de dimineață, evreul cucernic îi mulțumește lui Dumnezeu că nu l-a făcut gentil"; de *Yom Kippur* se proclamă solemn: "Trebuie să-l lăudăm pe Domnul [...] că nu ne-a făcut la fel cu neamurile [...] care se închină în fața zădărniciei și a nimicului și se roagă unui zeu care nu le este de nici un ajutor". "Cea mai importantă parte a rugăciunii zilelor săptămânii – cele «optsprezece binecuvântări» – cuprinde un blestem îndreptat inițial împotriva creștinilor, a evreilor convertiți și a altor evrei eretici: «Și apostații să nu aibă nici o nădejde și toți creștinii să piară de îndată!»". S-a văzut deja (cap. II) cum trebuie să afurisească evreul habotnic un cimitir neevreiesc. Procedeul se aplică și altor spații neevreiești (biserici, locuri de adunare și chiar case particulare); ba la vederea unei biserici ori a unui crucifix "s-a înrădăcinat obiceiul de a scuipa (de regulă, de trei ori)". Dacă un creștin a atins întâmplător o sticlă de vin desfăcută de un evreu, vinul trebuie aruncat; dacă "profanatorul" este musulman, măsura e mai puțin radicală: evreul poate să vândă sau să dăruiască sticla, fără a o mai prăpădi! Am redat doar câteva dintre exemplele aduse de Israel Shahak. "Orice persoană care trăiește în Israel știe că

(continuare în pagina 15)

---

[1] Numărându-se printre cele *trei păcate de neiertat*, alături de *idolatrie* și *adulter* (cu care este asimilat și *incestul*).

[2] Autorul trimite la Maimonide, *Mishnah Torah*, "Legi asupra omorurilor", 2, 11; *Enciclopedia talmudică*, art. despre *goim*; Rabinul Yo' el Sirkis, *Bayit Hadash*, comentariu la *Casa lui Iosif*, "Yoreh De' ah" 158 (v. nota 81 și urm.).

[3] În timp de război, "gentilii" inamici (chiar dacă e vorba de populația civilă) pot și chiar trebuie să fie exterminați; R. Shabbatay Kohen (sec. XVII) scria: "Dar în timp de război obiceiul era să-i omori cu mâna ta, căci s-a spus: *Pe cel mai bun dintre gentili, omoară-l!*" (v. nota 87). Această înfricoșătoare poruncă (*Tob șebegoim harog*) a stârnit cele mai aprinse discuții printre analiștii „moderni ai tradiției talmudice; "antisemiții" au avut tendința de a vedea în ea principiul însuși al comportamentului evreilor față de neevrei, în orice împrejurare. A se vedea și G. Constantinescu, "Talmudul – 16. Morala Talmudului (5)", în *Puncte cardinale*, anul VIII, nr. 2-3/86-87, februarie-martie 1998, p. 20, precum și continuarea din numărul de față (p. 12).

marginalii

Volumul intitulat editorial *Mistagogia: experienţa lui Dumnezeu în Ortodoxie* (Editura "Deisis", traducere şi prezentare de diac. Ioan I. Ică jr., Sibiu, 1998, 271 pp., inclus în col. "Mistica", seria "Monografii şi tratate") reuneşte, în autorizată transpunere românească, cinci "studii de teologie mistică" ale Părintelui Ieromonah **ALEXANDER GOLITZIN** (n. 1948, descendent din înalta aristocraţie rusă), care se numără printre "teologii celei de-a treia generaţii din diaspora rusă americană" (actualmente fiind profesor de Patristică şi Teologie bizantină la Universitatea Marquette din Milwalkee, Wisconsin): "Liturghie şi mistică. Experienţa lui Dumnezeu în creştinismul ortodox" (text inedit; schiţă istorică, didactic sistematizată, a misticismului răsăritean, de la izvoarele lui scripturistice şi până la un autor bizantin târziu precum Nicolae Cabasila), "Mistica lui Dionisie Areopagitul: platonică sau creştină?" (răspunsul e cam acesta: "Dionisie e atât mistic, cât şi neoplatonic, dar este întâi de toate şi în cele din urmă *un om al Bisericii*" – p. 100), "«Contemplativ şi liturgist». Părintele Georges Florovsky şi locul lui Dionisie Areopagitul între autorii ascetici şi duhovniceşti bizantini", "Ierarhia împotriva anarhiei? Dionisie Areopagitul, Simeon Noul Teolog, Nichita Stethatos şi rădăcina lor comună în tradiţia ascetică", "«Forma lui Dumnezeu» şi «vederea Slavei». Reflecţii asupra controversei «antropomofite» din anul 399 d. Hr." (text inedit, de o erudiţie copleşitoare).

În principiu, cele cinci texte, toate de dată recentă (anii '90), răspund următoarelor întrebări (preluăm formularea editorilor români): Ce este experienţa lui Dumnezeu în Ortodoxie? Care este relaţia dintre Liturghie şi mistică, dintre cult şi contemplaţie? Este mistica dionisiană [Dionisie Pseudo-Areopagitul rămâne "personajul" central al cărţii – *n.n.*] platonică sau creştină? Care este legătura dintre ierahia Bisericii şi mistică, dintre cosmosul liturgic al cultului şi Euharistiei, pe de o parte, şi microcosmosul făpturii Sfinţilor, pe de altă parte? Ce anume vede Sfântul când face experienţa Slavei lui Dumnezeu şi unde anume are loc o asemenea vedere? Astfel, "creştinul *mistagogizat*, iniţiat în Misterul Total, descoperă în inima lui figura deşirantă [?!] şi totodată unificatoare a Crucii, în care converg şi se menţin toate. Regăsind coerenţa şi fiinţa ei «verticală» constantă, *mistagogia* ne dă posibilitatea de *a regândi*, în fine, *teologic unitar*, nescindat, *Tradiţia* în lumina căreia trebuie să transfigurăm «orizontala» devenirii cosmice, sociale şi istorice a realului în care ne mişcăm, orientându-o spre Cel întru Care «ne mişcăm, viem şi suntem» cu adevărat", scrie prefaţatorul (p. 21; sublinierile ne aparţin), luminând şi titlul de solemnă rezonanţă patristică al volumului românesc.

Filologia şi teologia (atât de "certate" una cu alta în spaţiul ortodox al ultimelor decenii) îşi dau mâna, cu promiţătoare temeinicie, în lucrarea de larg interes a tinerei **TATIANA PETRACHE**, *Dicţionar enciclopedic al numelor de botez, cu un tabel alfabetic al sfinţilor ortodocşi* (Editura "Anastasia", Bucureşti, 1998, 318 pp.). Fără pretenţii de exhaustivitate sau "acribie ştiinţifică", lucrarea constituie o premieră în genul ei, prin structură şi accent; materialul este organizat metodic, respectând exigenţele lexicografiei contemporane şi întrunind toate facilităţile unui bun instrument de lucru, dacă nu pentru specialistul strict, în orice caz pentru studenţime şi intelectualitatea largă (laică sau bisericească). "Nu în ultimul rând", mărturiseşte autoarea, "acest dicţionar se vrea un semnal la procesul de occidentalizare şi laicizare artificială a numelor de botez româneşti, precum şi o încercare de redescoperire a legăturii intrinsece dintre nume şi persoana care îl poartă. Numele este prima cheie de acces la complexitatea persoanei, iar sistemul onomastic al unui neam vădeşte acea matrice stilistică inconfundabilă şi perenă, dar şi fluctuaţiile culturale în care este integrat. Dacă numele este înţeles astăzi ca o simplă *etichetă* a persoanei, să căutăm măcar *a o alege potrivit*" (p. 13).

După câteva "Precizări introductive" deopotrivă utile şi interesante (iată subtitlurile: "Taina numelui", "Antroponimia creştină", "Clasificarea antroponimelor", "Evoluţia istorică a antroponimiei româneşti", "Precizare în legătură cu volumul de faţă"), materia este organizată în două secţiuni: **un lexicon onomastic** (pp. 15-99) însumând numele relativ frecvente în antroponimia contemporană (nu numai strict românească) şi numele religioase întâlnite mai des în mediile ecleziastice şi monahale; **un amplu tabel hagiografic** (pp. 101-318), ordonat alfabetic, cuprinzând sfinţii menţionaţi în calendarele ortodoxe (dintre care mulţi nu mai sunt înregistraţi în calendarele religioase curente, de uz popular, fie din lipsă de spaţiu, fie din alte raţiuni, mai mult sau mai puţin arbitrare), cu precizarea statutului lor (sfânt, cuvios, mucenic etc.), cu sumare localizări geografice şi istorice (acolo unde există datele respective) şi cu indicarea zilelor rânduite spre pomenire (pe alocuri apărând şi alte amănunte, cum ar fi, bunăoară, felul morţii martirice sau funcţia ecleziastică deţinută).

În ce priveşte lexiconul, fiecare articol are următoarea structură: 1. consideraţii etimologice; 2. determinări hagiografice; 3. filiera de pătrundere în antroponimia românească (mai veche sau mai nouă); 4. variante, derivate şi hipocoristice (pentru alte lămuriri, v. pp. 12-13, precum şi listele bibliografice selective de la finele ambelor secţiuni).

Desigur, lucrarea are unele mici lipsuri sau inconsecvenţe (lăsând la o parte cele câteva pure erori de corectură), inclusiv în selectarea numelor glosate; o a doua ediţie, revăzută şi adăugită, le va remedia, consolidând întreprinderea. Pasul esenţial s-a făcut, iar interesul publicului va constitui, negreşit, un stimul atât pentru autoare (aflată în pragul licenţei în Teologie), cât şi pentru editori (care rămân receptivi la orice alte iniţiative asemănătoare).

Pentru că este vorba de Editura "Anastasia" şi pentru că ne aflăm încă în Postul Mare, să semnalăm şi alte două apariţii de interes: **INOCHENTIE AL ODESEI**, *Cuvântări la Sfântul şi Marele Post* (col. "Comorile Pustiei") şi **ELENA DUMITRESCU**, *Carte de bucate pentru postul ortodox şi pentru postul catolic* (col. "«Anastasia» pentru toţi") – aceasta din urmă în deosebite condiţii grafice, beneficiind şi de o lansare de excepţie, la restaurantul "Premiera" din Bucureşti, de la care n-a lipsit un "degustător" de talia d-lui Andrei Pleşu.

(Cât despre volumul lui Julius Evola, *Naţionalism şi asceză. Reflecţii asupra fenomenului legionar*, a cărui iminentă apariţie la "Anastasia" a fost anunţată în mai multe rânduri, inclusiv în cadrul rubricii de faţă, el va apărea sub egida altei edituri, până spre sfârşitul acestei primăveri).

Vom avea prilejul să revenim, în paginile revistei noastre, asupra volumului de peste 500 de pagini al istoricului **ALEX. MIHAI STOENESCU**, *Armata, Mareşalul şi evreii. Cazurile Dorohoi, Bucureşti, Iaşi, Odessa*. Deocamdată ne mulţumim să semnalăm recenta lui apariţie la editura bucureşteană RAO, în condiţii editoriale nu tocmai optime, având în vedere că editorii i-au făcut autorului neplăcuta surpriză de a nu păstra cursivele de-a lungul întregului text, ceea ce a dus la anularea unor sublinieri de certă importanţă în economia expunerii, precum şi la posibile confuzii în corpul notelor şi în bibliografia finală.

Împărţită în zece capitole, materia cărţii se întemeiază pe o documentaţie solidă, dar şi pe o argumentaţie abilă, fără a se pierde impresia principială de obiectivitate ştiinţifică. Tratarea autorizată a unui asemenea subiect este cu atât mai bine venită cu cât în ultima vreme s-au înmulţit acuzaţiile diabolizante la adresa Mareşalului Ion Antonescu, dar şi a poporului român, cu privire la actele de "antisemitism" din anii celui de al doilea război mondial. O emisiune televizată precum cea moderată recent de d-na Alina Mungiu-Pippidi, în care s-au citat pasaje incriminatoare la adresa Mareşalului, fără a se ţine seama de contextul respectiv, rămâne simptomatică în acest sens.

Asumându-şi o poziţie de echilibru, pe care nici o pagină a cărţii nu o dezminte fundamental, autorul declară (v. p. 8) că a încercat să arate "extremiştilor de ambele semne că brutalitatea antisemită şi şantajul imagologic exersat pe evenimente necunoscute în desfăşurarea lor complexă, ci numai prin ecoul unei propagande insidioase, nu fac decât să se alimenteze reciproc. Până la urmă, la fel ca în faptul tragediei româno-evreieşti din anii războiului, fiecare dintre părţi ajunge să servească o nouă ideologie străină şi să alimenteze o nouă tragedie." Şi încheie: "Aşez, aşadar, acest studiu în spaţiul gol dintre românul dezinformat şi evreul salvat în România de la Holocaust, dar care continuă să tacă".

Preocupat să pună într-o altă lumină figura complexă şi controversată a Mareşalului Ion Antonescu, autorul pare dispus să sacrifice, pierzându-şi brusc patosul obiectivităţii, imaginea unui alt fenomen major în viaţa istorică a României din acea vreme: legionarismul. Dacă "antisemitismul" lui Ion Antonescu beneficiază de coherente motivaţii conjuncturale, "antisemitismul" legionar este prezentat în spiritul vechii propagande masonice sau bolşevice, fără ca autorul să-şi dea seama că în felul acesta "pata" riscă să rămână în continuare pe obrazul poporului român, în conştiinţa unei lumi pe care propaganda tendenţioasă a cercurilor evreieşti internaţionale o manipulează fără scrupulul vreunei nuanţări...

O poziţie oarecum opusă celei menţionate mai sus este îmbrăţişată de majoritatea supravieţuitorilor Gărzii de Fier, pentru care Mareşalul Ion Antonescu rămâne unul dintre principalii responsabili atât de dezastrul "statului naţional-legionar", cât şi al României Mari, în contextul ingrat al anilor 1940-1944.

Două cărţi recente ale unor autori din această categorie merită să fie semnalate aici, dacă nu pentru valoarea lor "literară" (la care nici nu au aspirat cu tot dinadinsul), în orice caz pentru valoarea lor de mărturii istorice şi documente psihologice.

La Sibiu au văzut lumina tiparului, la începutul acestui an, cele două volume ale cărţii d-lui **LUCA CĂLVĂRĂSAN** (fratele regretatului Ioan Călvărăsan, decedat anul trecut în Canada) *Istoria în lacrimi. Episodul Târgşor şi altele*. Volumele cuprind o suită de scrieri cu valoare documentară sau doctrinară, redactate la modul eseistic, cu o mare temperatură a trăirii, dezvăluind un univers uman complex, asumat *eroic* în toate aspectele şi consecinţele lui. Cititorul poate să fie sau nu de acord cu punctele de vedere ale autorului, dar nu-i poate contesta nici o clipă buna-credinţă şi vocaţia mărturisitoare. Experienţa legionară este retrăită în sinuoasa ei devenire, de la luptele legendare ale anilor '30 şi până la coşmarul închisorilor comuniste, de la figurile ei de prim-plan şi până la ostaşii ei fideli şi aproape anonimi, cărora li se înalţă un adevărat imn de dreaptă pomenire (volumele sunt înţesate cu versuri din literatura "clasică" a legionarismului, dar şi cu mişcătoare creaţii poetice ale autorului, a cărui iubire şi credinţă faţă de cauza legionară se redescoperă mai bine în efuziunea lirică decât în stringenţa argumentaţiei curente). "Lanţurile pe care le-am purtat, mărturisind un crez, acum s-au prefăcut în smaralde. Au devenit blazon al supremei gândiri dureroase [...] În rândurile ce urmează, prezint fragmente din apocaliptica încleştare dintre bine şi rău, la care am participat. Scriu cu convingere că biruinţa asupra răului este posibilă şi că minciuna se poate dezumfla în faţa unor luptători hotărâţi..." (p. 5). În prefaţa sa, d-l Sebastian Mocanu conchide: "Toate «piesele» [din această carte] se integrează armonic într-un tot specific, ce pe drept cuvânt a fost numit *cosmosul legionar*. Şi minunat este ceea ce s-a petrecut cu Luca Călvărăsan şi cu alţii, care nu i-au zărit vreodată pe Căpitan sau pe Moţa [având contact cu Mişcarea Legionară doar într-o fază târzie, prin intermediul "Fraţiilor de Cruce"- n.n.], dar le-au înţeles spiritul [...], dăruindu-li-se fără ezitare în proba de foc din care nu au ieşit încă, fără a pierde speranţa că lacrimile istoriei vor înceta cândva".

Despre un alt mărturisitor al lumii legionare, teologul **N. CRĂCEA**, am scris în mai multe rânduri în cadrul acestei rubrici. Deşi starea fizică îi îngăduie din ce în ce mai puţin să împlinească travaliul scrisului, domnia-sa a ajuns de curând să ☞

(urmare din pag. 13)

aceste atitudini de ură şi de dispreţ faţă de gentili sunt larg răspândite şi înrădăcinate printre evrei. În general, aceste sentimente nu sunt arătate celor din exterior, dar, după înfiinţarea statului Israel, după războiul din 1967 şi după ascensiunea lui Begin, o minoritate de evrei a început, treptat, să vorbească mai mult despre aceste lucruri. În ultimii ani au fost citate public, până şi la televiziune, preceptele inumane conform cărora starea «naturală» a gentililor este servitutea – afirmaţii făcute de agricultori evrei care exploatează mână de lucru arabă, şi în special copii" (p. 187).

Capitolul se încheie cu câteva consideraţii – adăugate celor făcute pe parcurs – asupra *frondei religioase faţă de creştinism şi islamism*. Atitudinea profund ostilă faţă de creştinism are, după părerea profesorului Shahak (pp. 188-189), două surse principale: "1) Ura faţă de Iisus şi calomniile lansate împotriva lui" şi "2) Faptul că, din raţiuni «teologice» (în bună măsură întemeiate pe ignoranţă), învăţătura rabinică aşează creştinismul printre religiile idolatre". Să le luăm pe rând (cu toată înţelegerea faptului că autorul, deşi critic necruţător al iudaismului tradiţional, nu este şi nu poate fi un apologet efectiv al creştinismului sau al islamismului, unele dintre afirmaţiile sale rămânând discutabile din punctul nostru de vedere). "Desigur, trebuie să facem o deosebire între poziţia tradiţională a iudaismului cu privire la Iisus şi controversele absurde între antisemiţi şi apologeţii evrei referitoare la cei care sunt răspunzători de trimiterea sa la moarte. Majoritatea specialiştilor din perioada modernă sunt de acord că, dată fiind absenţa mărturiilor contemporane autentice, precum şi alcătuirea târzie a

O RADIOGRAFIE EVREIASCĂ A "IUDEO–NAZISMULUI"

Evangheliilor şi contradicţiile cuprinse în ele, nu este posibil să se ajungă la o cunoaştere exactă a împrejurărilor în care a fost executat Iisus. Oricum ar sta lucrurile, ideea unei vinovăţii colective şi ereditare este, în acelaşi timp, de rea-credinţă şi absurdă. Dar aici nu interesează realitatea faptelor privitoare la Iisus, ci poveştile fanteziste şi defăimătoare colportate de Talmud şi de literatura talmudică, în care evreii au crezut până în secolul al XIX-lea şi în care mulţi continuă să creadă şi astăzi, în special în Israel". Afirmaţiile cele mai jignitoare sunt cuprinse în *Tol' dot Yeshu*[4]; numele lui Iisus a devenit "un simbol al tuturor josniciilor posibile"[5]. Cât priveşte "raţiunile teologice" (în speţă, acuzaţia de "idolatrie"), se pleacă de la "o interpretare sumară a dogmelor creştine ale Trinităţii şi Întrupării. La fel, toate emblemele creştinilor, toate reprezentările lor picturale (icoane, leş etc.) sunt privite ca «idoli», inclusiv de către acei evrei superstiţioşi care adoră ei înşişi, literalmente, suluri, pietre sau obiecte provenind de la «Oamenii Sfinţi» din neamul lor".

Privit, în mod tradiţional, cu mai puţină înverşunare (pentru că nu poate fi învinuit de "idolatrie", n-a luat naştere în medii evreieşti şi este totuşi o expresie a spiritului semit), islamismul apare prezentat (v. p. 190) ca invenţie a unui "nebun", *meshugga* (Mahomed); Coranul (spre deosebire de Noul Testament) nu trebuie chiar azvârlit în foc, iar un Maimonide, de exemplu, citează cu destul respect anumite autorităţi filosofice musulmane. Astăzi, pe fondul radicalizării conflictului arabo-israelian, atitudinile faţă de Islam tind să devină implicit mai ostile.

"Prin atitudinile sale persistente faţă de neevrei, iudaismul clasic exercită o influenţă profundă asupra adepţilor săi, nu numai asupra evreilor ortodocşi, ci şi asupra celor pe care-i putem privi ca pe epigonii acestora: sioniştii" (p. 191). Ceea ce autorul numeşte "ideologia iudaică" reprezintă tocmai extrapolarea religiosului în domeniul politic, cu consecinţe la care ne vom referi mai pe larg în ultima parte a acestei prezentări[6]. "În general, observatorii străini nu-şi dau seama de influenţa acestei ideologii, pentru că au tendinţa de a subestima rolul pe care îl deţine religia iudaică în politica israeliană. Acest fapt explică de ce [străinii] se înşeală atât de frecvent în previziunile pe care le fac în acest domeniu" (*ibidem*). Israel *dixit*.

(Va urma)

Prezentare de
Adolf VASILESCU

---

4 Pentru amănunte (în această împrejurare Israel Shahak e mai zgârcit ca de obicei), a se vedea R. Comănescu, "Iisus în tradiţia rabinică", în *Puncte cardinale*, anul VIII, nr. 2-3/86-87, februarie-martie 1998, p. 21 (şi continuarea din numărul de faţă, p. 13), cu precizări bibliografice. V. şi nota 3.

5 Merită să reproducem şi nota 150: "Forma ebraică a numelui lui Iisus – *Yesu* – a fost interpretată ca monogramă a blestemului: «Să-i piară numele şi amintirea!», una dintre cele mai jignitoare formule care există. Astfel, evreii ortodocşi antisionişti spun deseori «Herzl Isus» (pentru a-l desemna pe fondatorul sionismului [Theodor Herzl]), iar în texte sioniste religioase am găsit expresii precum «Nasser Isus» şi, mai de curând, «Arafat Isus»!".

6 Acestea fac şi obiectul controversatei cărţi a lui Roger Garaudy, *Miturile fondatoare ale politicii israeliene*, apărute recent şi-n româneşte, tot la editura d-lui Pişcoci-Dănescu (unde este în pregătire şi traducerea ultimei cărţi a lui Garaudy, *Statele Unite – avangarda decadenţei*).

---

ofere celor interesaţi (şi mai ales tinerilor, aşa cum îi place să nădăjduiască) volumul al IV-lea al *Dezvăluirilor legionare*. Acest volum tratează una dintre perioadele cele mai controversate ale istoriei legionare: cea de la începutul anilor '40. Autorul alternează documentele istorice de epocă (mai ales aşa-numita "literatură legionară") cu mărturiile proprii, ca unul ce a luat parte din plin la desfăşurarea evenimentelor, numărându-se printre liderii "gardişti" ai momentului.

Această amplă mărturie urmează să fie împlinită, în intenţia autorului, cu un al V-lea şi cu un al VI-lea volum, în care punctul de vedere al *martorului direct* va deveni fatalmente precumpănitor şi în care se va da seama despre exilul legionar postbelic şi despre aspra experienţă a închisorilor comuniste.

Răzvan CODRESCU

Ţinem să reproducem, din numărul 1 al lunarului ieşean *Biserica şi problemele vremii* (între timp au ieşit şi numerele 2 şi 3), prezentat aici în luna ianuarie, necruţătorul articol al tânărului teolog **F. M. FLORESCU** (redactorul-şef al publicaţiei) **"O catastrofă de dicţionar"**, ce se încadrează perfect în economia "Marginaliilor" (mulţumindu-i autorului pentru îngăduinţa pe care ne-a acordat-o prin intermediul d-lui Silviu Alupei, redactor al aceleiaşi publicaţii şi mai vechi colaborator al *Punctelor cardinale*).

În 1995, editura ieşeană MYDO CENTER, coordonată de ex-criticul literar Alexandru Dobrescu, spera să facă o afacere bună reeditând *Dicţionarul Universal al Limbii Române*, al lingvistului Lazăr Şăineanu. Mai întâi a fost publicată *Enciclopedia* (prima parte a *Dicţionarului*), apoi au apărut şi celelalte volume. Anul trecut a mai apărut şi o "ediţie bibliofilă".

Din păcate - spun "din păcate", pentru că *Dicţionarul* lui Şăineanu este într-adevăr o operă majoră a culturii române - partea enciclopedică, aşa cum apare astăzi sub îngrijirea lui Al. Dobrescu, este o probă de incompetenţă rarisimă în domeniu. Deşi editorul ne asigură că a corectat şi completat articolele lui Şăineanu *"după ediţiile recente ale marilor enciclopedii ale lumii"*, dicţionarul enciclopedic este plin de greşeli, confuzii, date inexacte ori ireale şi gafe atât de nepermise, încât pun la îndoială cunoştinţele elementare ale îngrijitorului de ediţie. Mai grav este că o asemenea catastrofă de dicţionar, *"al cărui material* - recunoaşte editorul - *a fost supus unei prelucrări suficient de laborioase, pentru a crea aparenţele unui NOU DICŢIONAR (s. ed.)"*, împrumută totuşi autoritatea lui Şăineanu, făcându-l pe marele lingvist părtaş la diletantismul improvizaţilor editori. Bietul cititor de bună-credinţă nici nu-şi închipuie că a dat o groază de bani (17.900 costa doar *Enciclopedia* în 1995!) pentru o lucrare, în multe privinţe, mai nesigură decât cunoştinţele de cultură generală ale unui licean modest.

Dar iată şi câteva exemple, mai elocvente decât orice alt comentariu (în ghilimele şi cu aldine dăm definiţiile din *Dicţionarul* lui Şăineanu, în ediţia lui Alexandru Dobrescu):

- ***"CREŞTINISM, (...) a devenit religie de stat sub Constantin cel Mare (313)..."*** - creştinismul a devenit religie de stat sub Teodosie I, în 380;

- ***"CORAN, cartea sfântă a musulmanilor, cuprinzând cuvântul lui Dumnezeu, transmis (...) de către Arhanghelul Mihail"*** - e vorba, desigur, de Arhanghelul Gavriil (Gabriel);

- ***"DUMINICA MARE, întâia după Rusalii"*** - e chiar Duminica Rusaliilor;

- ***"(BISERICA) ORTODOXĂ ROMÂNĂ s-a declarat autocefală în 1864 (...), ea cuprinde 4 mitropolii, 5 arhiepiscopii şi 8 episcopii..."*** - date complet aiuritoare, neidentificabile în nici o perioadă a istoriei B.O.R. (autocefalia a fost obţinută în 1885);

- ***"NOUL TESTAMENT, a doua parte a Bibliei, redactată în sec. I-IV..."*** - Noul Testament a fost redactat integral până la anul 100 d.Hr.; există unele păreri care avansează, ca termen, cel mult prima jumătate a sec.II;

- ***"EVANGHELII, cărţile sfinţilor Matei, Marcu, Luca şi Ioan, ... redactate în greceşte"*** - inexact: Evanghelia după Matei a fost scrisă iniţial în aramaică;

- ***"FILON DIN ALEXANDRIA, filosof grec"*** - nu e grec, ci iudeu; a fost chiar unul dintre fruntaşii comunităţii iudaice din Alexandria, chiar dacă şi-a scris opera în greacă;

- ***"JUSTIN (SFÂNTUL), istoric latin (sec. III)"*** - de fapt, apologet grec, sec.II;

- ***"SERGHIE, (...) Patriarh al Constantinopolului, unul dintre inspiratorii monoteismului, condamnat ca eretic"*** - desigur, e vorba de monotelism, erezie din sec. VII; etc.

Dar îngrijitorul dicţionarului nu pare a sta bine nici cu mitologia, de vreme ce îl socoteşte pe ***BACHUS*** "fiul Selenei" (e vorba de fiul Semelei, nu al Selenei, adică al Lunii!), iar pe ***ARON***, personaj biblic, îl trece la mitologie!

În fine, în aceste condiţii, ce pretenţii poţi să mai ai când se scrie ***"MAXIMILIAN"***, în loc de Maximian (împărat roman din sec. IV), Evanghelia **"lui"** Ioan, în loc de Evanghelia după Ioan, ori, în privinţa datelor greşite din prezentarea Sfântului Simeon, a Patriarhului Fotie (***"1820-1895"***!) etc.

La un asemenea amatorism, gafele nu se opresc însă aici. Aşa se face că unele articole apar în dicţionar de două ori şi, cum era şi de aşteptat, cu texte diferite: ***ADRIAN*** şi ***HADRIAN***, ***JUSTIN*** (***"istoric latin"***) şi ***IUSTIN*** (***"filosof grec"***), ***CILIBI MOISE*** şi ***MOISE*** zis ***CILIBI***, ***KEMAL ATATURK*** şi ***ATATURK KEMAL***, ş.a.m.d.

Dacă m-aş număra printre urmaşii lui Lazăr Şăineanu, aş da în judecată editura şi aş cere daune morale. Aşa - mă mărginesc să recomand cititorilor să nu cumpere acest dicţionar, iar dacă îl au deja în bibliotecă, să îl folosească întotdeauna în paralel cu o enciclopedie adevărată.

"DOGMA CAPITALĂ" A "NOII ORDINI MONDIALE"

"Locuitorii lumii pot fi împărțiți între Israel și celelalte națiuni luate la un loc Israel este poporul ales: iată dogma capitală."

Rabinul Cohen, *Le Talmud*
(Ed. Payot, Paris, 1986, p. 104)

În peisajul cultural postdecembrist, Editura Hasefer, editura Federației Comunităților Evreiești din România, reprezintă un caz particular. Ea este expresia *"dogmei capitale"* a iudaismului - *"Israel este poporul ales"* - transpusă în activitatea editorială din spațiul cultural românesc. Și pentru ca afirmațiile pe care le vom face în continuare să nu fie catalogate de vreun domn Paul Cornea drept *"«mizerie morală» a judecătilor expeditive și tribalistice"*, vom face apel la precizările lipsite de echivoc despre raporturile dintre comunitățile iudaice și națiunile în mijlocul cărora acestea viețuiesc, precizări făcute de personalități reprezentative pentru spiritualitatea iudaică.

De-a lungul întregii lor istorii, evreii, indiferent de domeniul în care s-au concretizat raporturile lor cu neevreii, au dat acestor raporturi o orientare fundamental religioasă. *"Evreii înșiși se defineau pretutindeni* - scrie Israel Shahak în *Povara a trei milenii de istorie și de religie iudaică* - *drept o comunitate religioasă, sau mai exact o națiune religioasă. «Poporul nostru nu este un popor decât din cauza Torei (legea religioasă)»; această formulă, aparținând uneia dintre cele mai înalte autorități evreiești din secolul al X-lea, rabbi Sa'adia Hagga'on, a devenit proverbială"*. O idee pe care filozoful evreu Martin Buber (1878-1965), principalul promotor al hassidismului, o reformulează astfel: *"Evreii sunt mai mult decât o națiune, ei sunt membrii unei comunități de credință"*. De altfel, Vechiul Testament, privit ca istorie a poporului evreu constituie o confirmare a acestei viziuni.

În studiul său intitulat *L'Antisémitisme*, apărut în 1894, evreul francez Bernard Lazare (1865-1903) face următoarea dezvăluire cu privire la rolul distructiv al evreilor în interiorul lumii creștine. *"Evreul nu este satisfăcut cu de-creșinarea: el iudaizează, el distruge credința catolică și protestantă, el provoacă indiferență, dar în același timp el își impune vederile sale asupra lumii, morala sa asupra acelora a căror credință o ruinează. El lucrează de mii de ani la această sarcină a sa, care este distrugerea credinței creștine"*.

Sincerității șocante a lui Bernard Lazare i s-ar putea obiecta lipsa de actualitate (*L'Antisémitisme* a apărut în urmă cu mai bine de un secol). Faptul însă că acest studiu privind *"istoria și cauzele"* antisemitismului a fost recent reeditat în Éditions de la Différence (1985) îl consacră în continuare ca pe o piesă de referință în înțelegerea relațiilor dintre *"Israel și celelalte națiuni luate la un loc"*. Pentru a preîntâmpina totuși o atare obiecție, vom întări spusele lui Bernard Lazare printr-o prezicere în același sens, de dată recentă. Este vorba de afirmațiile rabinului Martin Siegel dintr-un articol publicat la 18 ianuarie 1972 în *New York Magazine*: *"...Noi intrăm acum într-un secol evreiesc, o epocă în care spiritul comunității va fi lipsit de ideologia emoțională și rațională, și în care rezistența la categorii și forme se va anula prin forțele antinaționalismului. Asta ne oferă un nou tip de societate. Eu numesc acest proces* ***iudaizarea creștinismului****, pentru că creștinismul va fi vehicolul prin care societatea va deveni evreiască."* Un punct de vedere confirmat, din păcate, de vocea aceluia care, prin poziția pe care o deține, din păcate, confirmat de vocea aceluia care, prin poziția pe care o deține, dar mai ales prin autoritatea de care dispune, ar fi avut datoria să-l combată cu toată energia. În aprilie 1984, în sinagoga din Roma, Papa Ioan Paul al II-lea făcea următoarea declarație surprinzătoare: *"Evreii sunt frații noștri iubiți și, într-o bună măsură, frații noștri mai vârstânici"*. Cuvinte de natură să abată înțelegerea creștinilor de la linia tradițională a raporturilor lor cu iudaismul, prin apariția unui concept nou, care îi afectează cu precădere pe creștinii practicanți: ***iudeo-creștinismul***.

*

După obținerea victoriei în cel de al doilea război mondial (o victorie al cărei *unic beneficiar* a fost iudaismul, democrațiile occidentale și comunismul sovietic nefiind decât *instrumentele* prin care s-a obținut victoria), evreii au exploatat din plin consecințele cumplitului carnaj, creând cea mai redutabilă armă folosită în procesul de descreștinare și iudaizare a omenirii: ***"mitul celor șase milioane", Holocaustul***. (Cu mențiunea că în ultimul timp *"cele șase milioane"* au devenit, totuși, o cifră negociabilă cu prudență).

După ce ani de-a rândul numărul victimelor Holocaustului părea a se fi stabilizat la șase milioane, două dintre autoritățile în acest domeniu, Raul Hiberg, autorul amplului studiu *Exterminarea evreilor în Europa* și Max I. Diamont, autorul unei istorii a evreilor intitulate *Evreii, Dumnezeu și Istoria*, au revizuit calculele predecesorilor lor, tinzând să reducă numărul victimelor Holocaustului la *"cinci milioane"* (Un joc de-a milioanele de care Dl. Emil Constantinescu nu a aflat încă. În mesajul adresat evreimii de la noi din țară, cu prilejul *"Zilei Mondiale a Holocaustului"*, Președintele României deplângea *"tragedia fără precedent și fără termen de comparație, în care mai mult de 6 milioane de frați de-ai noștri au fost exterminați, incredibil, pentru simplu fapt că erau evrei"*).

Cât de aproape de mentalitatea lui Pristanda sunt cei care țin evidența victimelor Holocaustului o dovedește acad. Nicolae Cajal, Președintele F.C.E.R., care, în alocuțiunea rostită anul acesta cu prilejul comemorării Holocaustului, declara textual că *"s-a ajuns la circa 400.000 de morți din rândul evreilor care au trăit pe teritoriul României interbelice"*. (Aceeași cifră cu care a fost *"acreditată"* România și Memorialul Holocaustului de la Washington, la a cărui inaugurare a fost prezent și Ion Iliescu, la vremea aceea președintele țării, fără să schițeze nici un gest de protest față de flagrantul neadevăr care incrimina poporul român). Dacă însă deschidem vol. II al studiului lui Raul Hilberg, citat mai înainte, la p. 301 găsim *"Tabelul B-2, Numărul victimelor pe țări"* (frontierele țărilor fiind cele din 1937), din care aflăm că în sarcina României nu mai sunt puși 400.000 de morți, așa cum susține acad. Nicolae Cajal, ci 270.000, în această cifră fiind cuprinși și evreii din Ardealul de Nord care, în perioada deportărilor, făcea parte din Ungaria.

Dacă Pristanda încurca voit numărătoarea steagurilor de care trebuia să dea socoteală, faptul era o găinărie măruntă, justificată în mentalitatea lui de *"famelie mare, remunerație mică, după buget"*. Când însă Președintele Federației Comunităților Evreiești din România jonglează ca un scamator cu cifre de ordinul a sute de mii de victime, de a căror moarte cineva trebuie să răspundă, încurcând voit atât aritmetica, cât și geografia, atunci reaua sa credință este evidentă. ***Ne găsim în fața unei agresiuni morale prin care se urmărește culpabilizarea globală a poporului român, căruia, ca urmare a complexului de vinovăție rezultat din acuzațiile ce îi sunt repetate cu insistență de picătură chinezească, i se creează un statut de dependență psihică de obiectivele iudaismului mondial***.

*

În acțiunea de culpabilizare globală a neamului românesc pentru crime săvârșite împotriva evreilor, atât în perioada premergătoare celui de al doilea război mondial (Mișcarea Legionară), cât și în timpul războiului (Guvernarea Mareșalului Antonescu), ocultă care organizează și conduce această acțiune acordă o atenție deosebită intelectualității. Convingând inteligența unei națiuni că Holocaustul a fost o realitate și întregind această convingere prin inculcarea *"dogmei capitale"* - *"Israel este poporul ales"*, supremația mondială a iudaismului este asigurată.

În România postdecembristă, activitatea de iudaizare a conștiințelor a luat o amploare îngrijorătoare, fiind pusă în chestiune însăși existența noastră ca națiune. Cu rădăcini adânci în perioada interbelică, această activitate se defășoară astăzi sub privirile tâmpe ale unei clase politice care se dovedește incapabilă să-și înțeleagă rosturile și menirea. Printre multiplele forme pe care le îmbracă procesul de iudaizare a spiritualității românești, o poziție cheie este deținută de Editura Hasefer. Patronată de Federația Comunităților Evreiești din România și condusă efectiv de Dl. Zigu Ornea, Editura Hasefer, spre deosebire de alte ramuri ale aceluiași trunchi ideologic, nu face nici un secret din scopurile pe care le urmărește: *promovarea valorilor iudaice și, totodată, compromiterea valorilor autohtone*. O sumară enumerare a principalilor autori și a principalelor titluri lansate pe piața de carte de către acest for de cultură eminamente iudaic constituie dovada afirmației de mai sus: Nicolas M. Nagy-Talavera - *Fascismul în Ungaria și România*, Carol Iancu - *Evreii în România (1866-1919) de la excludere la emancipare*, Radu Ioanid - *Evreii sub regimul Antonescu*, Max I. Dimont - *Evreii, Dumnezeu și Istoria*, Hary Kuller - *Istoria Evreilor din România*, Raul Hiberg - *Exterminarea Evreilor din Europa* (2 vols.), Alexandru Șafran - *Înțelepciunea Cabalei*, Henri Wald - *Înțelesuri iudaice* și *Confesiuni*, Elie Wiesel - *Memorii*, ș.a.

Până aici lucrurile sunt în ordine. Cunoașterea iudaismului ar trebui să facă parte din bagajul cultural al oricărui intelectual, indiferent de atitudinea față de evrei. Dacă însă deschidem cărțile apărute în Editura Hasefer, pe pagina patru constatăm cu stupoare că, în partea de jos, este imprimată următoarea mențiune: **"Carte editată cu sprijinul Guvernului României - Departamentul pentru Protecția Minorităților Naționale"**. Așadar, într-o perioadă în care copleșitoarea majoritate a populației țării trăiește la limita pragului de supraviețuire, când sărăcia și lipsurile copleșesc toate categoriile sociale, când România se găsește, din toate punctele de vedere, pe ultimul loc în Europa, Guvernul României găsește totuși fonduri pentru *"a sponsoriza"* activitatea de îndoctrinare în spirit iudaic a intelectualității românești!

Cât de departe poate merge slugărnicia guvernanților României față de evrei se poate vedea din următoarea situație. În Franța a apărut recent *Le livre noir du communisme*, un volum masiv de 850 de pagini care, în traducere românească, ar putea deveni o redutabilă armă în procesul de decomunizare a României (promis, de altfel, de tandemul Constantinescu-Ciorbea). Ediția românească este în pregătire la o editură privatizată, prețul unui exemplar urmând să fie de aproximativ 120.000 lei, un preț prohibitiv pentru majoritatea potențialilor cititori. În comparație, *"cu sprijinul Guvernului României"*, Editura Hasefer publică, în condiții grafice occidentale, *Exterminarea Evreilor din Europa*, două volume legate în format mare, însumând peste o mie de pagini, la prețul numai de 20.000 lei! Un preț ridicol, dar în deplină concordanță cu *prioritățile spirituale* ale actualei clase politice din România, căreia nu-i mai rămâne (cum se zvonește deja) decât să introducă istoria evreilor ca obiect de studiu în școlile românești!

Gabriel CONSTANTINESCU

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 251100996517509

Colegiul redacțional: **Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-șef;**
Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU, Marcel PETRIȘOR
Ligia BANEA secretar de redacție
2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr. 109
telefon 069/422536

Tehnoredactare computerizată "PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L Printing Company